

Veghvezekeny
Baro Balazs Anonim

G. 10018

RÉGISÉGBUVÁR.

KIADTA

PONORI THEWREWK JÓZSEF.

ELSŐ KÖTET.

MÁSODIK FÜZET.

WATHAY FERENCZ
PROSAMŰVEL.

Végvezekényi báró Baldácci Antal arczképével.

POZSONYBAN.

SCHMID ANTALNÁL.

1838.

Hantjain a múltnak rejtett bimbóira találni.

A' növelés. II. könyv. Irta P.

~~Bb 15864~~

R 80

~~331577~~

MÉLTÓSÁGOS

YÉGYEZEKÉNYI

BÁRÓ

BALDÁCCSI ANTAL

ÚRNAK,

TÖBB VÁRMEGYÉK

ELŐKELŐ

TÁBLABIRÁJÁNAK,

Ő NAGYSÁGÁNAK.

A' HAZA-'S EMBERSZERETETTŐL
LÁNGOLÓ
MŰVELT - LELKŰ 'S NEMES - SZIVŰ
FÉRFEKUNAK,

MINDEN JÓ, SZÉP, DICSŐ
BUZGÓ KEDVELŐJÉNEK,
AZ ANYANYELV, NEMZETI IPAR. HONI HALADÁS
ÁLDOZATTEVŐ ELŐMOZDÍTÓJÁNAK

MÉLY TISZTELETTEL AJÁNLJA

AZ OLVASÓHOZ.

Erdély, az erőstestű, 's még szilárdabb-lelkű férfiak szülőföldje, adá végvezekényi báró Baldacci Antalt belső Szolnok vármegye némai vidékén, hol a' játékos természet erdős kiességei ragadva bájlnak. Ő az leve nekünk, kit benne, a' jó haza gyermekében reménylettünk, kit a' szép tehetségekkel főiruházotthan vártunk. Első elmeművelését Kolosváratt a' nemes fiak növelőintézetében kapá, hol szive szelid érzeteit is célirányosan vezetni értették gondos növelőji.

Lelki ajándékait és a' tanulásban kitüntetett szorgalmát teljes napfényre hozá, midőn Bécsbe a' Theresianumba mene, magát bővebben tökéletesítendő. Ugyanis itt, hol minden tudomány német nyelven taníttatik, ennek tudása nélkül, a' bölcselkedésből az első-félévi köz vizsgálatot olly dicsérettel állá ki, hogy annak második, sőt harmadik évébe is bátran átléphetett.

Azonban a' koczka megvetteték, és neki a' hadpályát kelle futnia, mellyen atyja 's nagyatyja a' porosz és török háborukban

igen jelesen tündöklének. Ő, ki Minerva békés kertében a' tudásnak annyi kellemes bimbóját és virágát fejtegetni elkezdette, 's jövőre több több érett gyümölcsöt ígér vala, Mars lobogó zászlója alatt csak hamar tiszt lön, és szárazon és vizen tett buzgó szolgálataival a' hon és király iránti rendületlen hűségét nyilván bebizonyította.

A' forgó élet kockája ismét gördült, és ő egészsége hanyatlása miatt a' katonai szolgálatról leköszönni kénytelenítették. Nyugalomra térését rögtön Hymen koszorúzá, ötöt báró Hunyady Anna csillagkeresztes dámával szent házasságra léptetvén. Így ennek ismeretes vagyonossága őt olly karba helyezé, hogy az anyatermészettől nyert, és időről időre magasult legbensőbb vonzalmát, a' haza 's emberiség oltárain áldozni, lelkesen lendítheté, űzheté, ragyogtathatá.

Áldozattételeiben becsülve gyakorolja a' föld legrégibb lakójánál, a' patriarcháknál divatozott szerénységet, hogy „a' bal ne tudja, mit a' jobb ad:“ de mint bölcsitéletü férfi azt is tudja, hogy ember nemcsak jót tenni, hanem jótéteményeinek többoldalu hatást is eszközölni köteles. Mint akármelly iparágban, az adakozásban is a' nyilvános példa a' nyilvános buzgalmat, a' nyilvános buzgalom a' közügyet mozdítja elő, leginkább olly nemzetnél, melly mindent — mindent — csak pénzt nem szeret adni.

Szabadjon jótékonyágai közül azokat, mellyek ajakról ajakra röpülvék, röviden kiemelnem. A' cholera alatt jobbagyainak mindennemű tizedet elengede, 's az ügyefogyott betegeket tetemes adományaival segíté. A' Váczon levő siketnéma-növelőintézetnek 1250, a' pesti magyar színháznak 2500, és az ugyanott létező nemzeti lovagiskola gyarapulására 750 forintot ajándékoza. E' vonások valamint a' múltra nézve élő tanúji nemes szívének és lelkének; úgy jövendőre biztos kezességet nyújtanak, hogy ő a' hon- és emberszerető pályán minden életében a' közönségnek nagyobb nagyobb örömére, hasznára, nyereségére járdaland.

Távulról sem vélem a' szemérmét megbántani, ha szelleme tudományos és műveltségi kincseiről is az igazság hangján némi adatokat közlök. Igenis ő vezetők nélkül, saját erején, miután őtet a' végzet hatalmas parancsa az iskolákban teljes tökéletesüléstől eltiltotta volna, izzasztó neki-feszültség, olvasás, gondolkozás, utazás, tapasztalás által biztosan haladott a' bel- és külföldi nyelvek, ismeretek, csínosság, finom izlet mezején. Az anyanyelv alapos tudásának és forró szeretetének, és a' két testvérhaza környülményes ismeretének jól rendezett koszorúji közé fűzőgette a' külhoni nyelvek, találmányok, előmenetek, tapasztalatok válogatott virágait. Esszerint tőle nemcsak szóval, hanem írásban is valaha fölfejtendő közhasznu velős elveket méltán óhajthatunk.

Ennek az érdemtelen férfinak bőkezősége segíté *Régiségbuvár* czimü gyűjteményem I kötete ezen füzetének közrebocsátását, melly *Wathay Ferencz* kéziratának második osztályát, *Prosanüveit* foglalja magában. Ajánlásomat szivet és lelket meglepő készséggel, de minden fényvadászás nélkül, csupán azon tiszta meggyőződéséből fogadta el, hogy közöttünk a' régiségek iránti figyelem, hajlandóság, szeretet szikrájít példájával fellobbanthassa; jól érezvén, hogy haladó honunkban mind addig félszeg literatura lételez, míg az ismeretek Janusának írók és pártfogók egyaránt nem áldoznak. Ugyan ő parancsolá, hogy a' betüröl betüre 's vonásról vonásra nyomtatandó régi textus átellenébe az olvasó iránti kedvezésből a' mai helyesírás szerint szerkeztetett új, hű textust mellékeljek. Kettős nemes tettét végre újabb kegyességével koronázá; a' jelen füzet példányaiból bejövendő egész pénzöszveséget a' *Thesaurus Polyglottus Hieronymi Megiseri* czimü négyszáz-negyvenhat nyelvü 's hangejtésü ritka szótár újra-nyomatására önkényt szánván. Illy nagylelkü, igénytelen, és igyekezetébresztő Maecenast tisztelni valódi gyönyörűség!

Az előadottak meggondolása indított engem arra, hogy a' mélyen tisztelt férfinak legelől álló'arczképével, mint igen becses díszajándékkal, az olvasónak kedveskedjem.

Ponori Thewreuk József.

[1]

WATHAY FERENCZ

PROSAMŰVEL.

K Ö V E T K E Z I K

AZ EN IOBATTIAM WATHAY FERENTZ- NEK, AZ ATTIAM ES

magam Eleteknek, minden Allapattiokrull ualo Historiakepen megh Iras, es az en szwletesemtwl foguan minden Eletemben ualo forgandosagomnak röüdeden elő szamlalasa.

Wett kezdeteth az en Nemzettsegemnek Eredethy, eg' Nemes Falurull Watharull, ky Egertwl keth merföldni-re Kereztes feleöll uagion, honnand az en Job Athiam az az Athiamnak az Attia, Wathay Ferentz, az ő ottualo Nemes Jozzagabul, ki budosuan szolgaltatra adta volna magatt, Allott uolt az io Kanisa y Lazlo hoz, holott nihan Eztendeök es wdeök utan, Embersegeben allapoduan, latta volna az Wr Jambor hew, es Elegedendo szolgaltatiatt, valasztotta es Emelthe nehani Waraynak, ugi mint, Kapuu, Lewka, Strisnyak, es Welikenek, fw Pra'fectussagara, es azokhoz ualo Jozzagoknak be szolgaltatasoknak gondgiauisselesere, etc. Minekutanna azertt minden dolgaiban io Elömentsegeben, es fw Allapattban iutott volna, el feleduen es hagiuan Attiay Nemes Jozzagaban, es attiafiayhoz ualo lakasanak igiekzetitt, 1503. Ezten-döbe mikoron irtanek volna, Hazassagra aduan magatth, Walasztotta maganak felesegwl, Nag' Waaghon, Wagh y Geörg' fanak, Wagh y Miklos Töruentudo Mesternek Leaniatt Waagh y Susanna'th, Egi fw Nemes ember Mesteri Bernaldnak Eözüegiet, egi fiaczkaia Giurko leuen, kirwl ualo Attiamfiay, az Mesteri Janos gyermeky: Es egi Leania, azmel leanianak, (kytt hittanak az utan Sandornenak,) gyermeki, uginint Maytheni

Agh Wathay Ferentz.

Az Wen Wagh y Susanna.

K Ö V E T K E Z I K

az én jobbatyám Wathay Ferencznek, az atyám és magam életeknek minden állapotjokrul való historiaképen megírás, és az én születésemről fogván minden életemben való forgandóságomnak rövideden előszámlálása.

Vett kezdetet az én nemzetségemnek eredeti egy nemes falurul Vatarul, ki Egertül két mérföldnyire Keresztes felől vagyon, honnand az én jobbatyám azaz atyámnak az atyja, Wathay Ferencz, az ő ottvaló nemes jószágából kibudosván, szolgálatra adta volna magát, állott volt a' jó Kanisay Lászlóhoz, holott néhány esztendőök és üdök után emberségben állapotván, látta volna az ur jámbor, hű, és elegendő szolgálatját, választotta és emelte néhány várainak, ugymint, Kapu, Lewka, Strisnyák és Velikének főpraefectusságára, és azokhoz való jószágoknak beszolgáltatásoknak gondja viselésére, etc. minekutána azért minden dolgaiban jó előmentségbe, és főállapotba jutott volna, elfeledvén és hagyván atyai nemes jószágában, és atyjafiaihoz való lakásának igyekzetét, 1503. esztendőben mikoron irtanak volna, házasságra adván magát, választotta magának feleségül, Nagy-Vágon, Wághy György fiának, Wághy Miklós törvénytudó mesternek leányát Wághy Zsuzsánnát, egy fő-nemes ember Mestery Bernátnak özvegyét, egy fiacskája Gyurkó levén. kirül való atyámfiak, a' Mestery János gyermeki: és egy leánya, a' melly leányának, (kit hivatnak azután Sándornénak,) gyermeki, ugymint Majthényi

Agg. Wa-
thay Fe-
rencz

A' vet
Wághy
Zsuzsánná-
na.

Lazlo fia Imre, es Leania Maÿthenÿ Borbala most az Nemzetes Hagimasi Gaborne Attiamfiay. etc.

Be szaluan Azertt szeghin iob Athiamis felesége ioszagaban, Nag' Wagra, (miuell Nagi Wagnak, Wagnak, es Röyöknek felett fele, Eöröckeöl birta Waagh Susanna, es io Erthekeö Eözuegh Azoni uolt,) Latogatta megh az ur Isten öketis nehani Eztendök muluan Harom Leanikauall, es egi fiauall az en Attiammall, mell Athiam Watthay Lörincznek szwletese lett, 1520 ezten-döben, mel harom Leaninak egiket, Sophiatt hazasetotta Mihaliban Chiaki Istuannak, mel Aghnak mar most magua szakat, Es az masikatt Kalaratt körböre, Körbey Görg'nek kirwll ualo Attiamfiay, az mostani Kamoni Balintne, az eö giermekiuell, Harmadikatt A'duigatt, Parnas Benedeknek, kirwll ualo Attiamfia, Parnas Imre, etc.

Wen
Wathay
Ferencz
giermeky
szegen
Attiam
zwletese.

Rozgoni
Kalara.

Eszenközben penig mikoron megh holt uolna az W Kanisay Lazlo, es az eö felesége Rozgoni Kalara, maradott uolna az Wrasagban, 1529. Eztendöben az nagi Szultan Zuliman Török Czazar ment fell Becz ala, es szegeni Watthay Ferentz, nem feltuen sem morhaiatt sem Jozagatt az Töröktwll: miuel Janos Kiralj Partiaÿ Ieuen, Eröskepen ualo frigiek uolt Janos kiralinak az Törökkell, minden Morhaiatt hatta Waghon, De az Töröknek egi reze, meli Belednell által költ az Raban, mind Haszatt, Aztagitt, Faluiat el Egettuen, minden morhaiatt el praedaltak, az bizodalom melleth etc. Maga, felesége, es giermeki, Kapuban maraduan, De mikoron zeghin ismegh azok az karaj heleben mast zerezgetett uolna, nem Elti sokatt, leth Halala Kapuban es themettetett az Babothÿ zent Egihazban: szeghin Athiam penigh Watthay Lörintz giermek korbán aruaua maraduan, mind Attiatul, Anniatul uolt ur minden nyonnan szerzett Attiatul maratt

Wathay
Feri Halala.

Wathay
Lörintz
Elethe es
Attiatul.

László fia Imre, és leánya Majthényi Borbála, most a' nemzetes Hagymásy Gáborné atyámfiai, etc.

Beszállván azért szegény jobbatyám is felesége jószágába, Nagy - Vágra, (mivel Nagy - Vágnak, Vált-nak, és Röjtöknek fele felét, örökül birta Wághy Zsuzsanna, és jó értékű özvegy asszony volt), látogatta meg az ur isten őket is néhány esztendőök mulván három leánycával, és egy fiával az én atyámmal, melly atyám Wathay Lőrincznek születése lett, 1520. esztendőben, melly három leányinak egyikét, Zsófiát háziasította Mihályiban Chiaky Istvánnak, melly ágnak már most magva szakadt, és a' másikat Klárát Körböre Körbey Györgynek, kirül való atyámfiai, a' mostani Kamoni Bálintné, az ő gyermekivel; harmadikát Hedviget, Parnas Benedeknek, kiről való atyámfia, Parnas Imre, etc.

Ezenközben pedig mikoron megholt volna az ur Kanisay László, és az ő felesége Rozgonyi Klára maradt volna az uraságban, 1529. esztendőben a' nagy-szultán Szulimán török császár ment fel Bécs alá, és szegény Wathay Ferencz nem féltvén semmi marháját, sem jószágát a' töröktül: mivel János király pártjai levén, erősképen való frigyek volt János királynak a' törökkel, minden marháját hagyta Vágon; de a' töröknek egy része, melly Belednél általkelt a' Rábán, mind házát, asztagit, faluját elégetvén, minden marháját elpredálták, a' bizodalom mellett, etc. Maga, felesége és gyermeki Kapuban maradván: de mikoron szegény ismét azok a' kárai helyébe mást szerezgetett volna, nem élt sokat, lett halála Kapuban és temettetett a' babóthi szentegyházba: szegény atyám pedig Wathay Lőrincz gyermekkorban árvává maradván, mind atyjától, anyjától volt ur minden újonnan szerzett atyjától maradt

Vén Wathay Fer. gyermeki: szegény atyám születése.

Rozgonyi Klára.

Wathay Fer. halála.

Wathay Lőrincz elete és atyjafiai.

Jauaiban, az eö Battia Mesteri Geörgi, ki mar hazas Ember leuen, es tuduan az Wilagi Allapatott, zerzete az Attiamatt Commendaluan, egi Pispökhöz Cassa uideken lakozohoz, Holott szeghin mikoron ugian sok Eztendeigh oda zolgalt uolna, es Erdel'benis forgolodott uolna, uett neuelkedést, leuen oda maradasa sok Eztendeigh. Mikoron azertt nihani Paripakatt zerezuen, hazaiaban gondolkodott uolna, Jwtt Jozzagaban Nagi Wagra, holott semiti nem talalua az eö Attiatul maratt Jauaiban, (miuel Mesteri Geörgi mindent Mesteriben takartt uolt addigh) kellett ualañi Paripakkall, es Egieb ezkeözell meg Elegedny, el költwtt Jauayertth, az az, az sokertt keussel mint Attiafiuall, Battiauall nem ueződuen, Es szelliell ez feldeönn ualo Wegh hazakbannis, zolgaluau nehani Eztendeig Vrak között forgoloduan es az Szittna Leua, Czabrak es Muran uarainak megh uctelck Taboraban, az Partosoktull, leuen, azok megh czöndeswlese utan szallott Hazahoz ismegh nagj Wagra.

Watt:
Lör. Ha-
massaga.
Az nagj
Chiaby
Istuan gi-
ermeky.

Az Isternek szent Leölketwll azertt, Es Attiafiuall Baratitul mikor intetett uolna es Hazassagra gondolkodott uolna, Vette maganak felesegwl, 1553. Eztendeöben, az io es Nemzethes Chiabi Istuan Leaniatt, Chiabi Kalarath, azmel Chiabi Istuan Egerben fw Capitan leuen, lett ugian ott Halala maraduan Eözüegien felesege, Egi fiuall Farkassall, es Hatt haiadon Leaniauall, az Nemzethes es Nemes Beri Katherina, mely fia Chiaby Farkas, io Iffiu es zeptermetö keduess leuen mindennell ideienek mint 26. Eztendeöskoraban, az Egez Czezneký Jozzagott es Berytt biruan, uolt Giörben Maximilian Czazartt szolgaluau, Szazlouasnak Hadnagia, Holott az Irgalmattlan Pestis, giöniörw Elthenek uegett eruen, lett halala azon Giörben, etc. Ismegh azertt az Annia siralmassan maraduan, uijoban Leaniauall Egietemben, Czeznek Varabull

javaiban, az ő bátyja Mestery György, ki már házas ember levén, és tudván a' világi állapotot, szerzette az atyámat commendálván egy püspökhez, Kassa vidékén lakozóhoz; holott szegény mikoron ugyan sok esztendeig oda szolgált volna, és Erdélyben is forgolódott volna, vett nevelkedést, levén oda maradása sok esztendeig. Mikoron azért néhány paripákat szerezhén, hazájában gondolkodott volna, jött jószágába Nagy-Vágra, holott semmit nem találva az ő atyjától maradt javaiban, (mivel Mestery György mindent Mesteribe takart volt addig), kellett valami paripákkal, és egyéb eszközzel megelégedni elköltött javaiért, azaz, a' sokért kevéssel, mint atyjafiával, bátyjával nem vesződven. És széllyel e' földön való vég-hazákban is szolgálván, néhány esztendeig urak között forgolódván, és a' Szitnya, Léva, Csábrág és Murány várainak megvételek táborában, a' pártosoktól, levén, azok megcsendesülése után szállott házához ismét Nagy-Vágra.

Az istennek szent lelkétől azért, és atyjafiai 's barátitul mikor intetett volna és házasságra gondolkodott volna, vette magának feleségül 1553. esztendőben a' jó és nemzetes Chiabi István leányát, Chiaby Klárát, a' melly Chiabi István Egerben főkapitány levén, lett ugyan ott halála, maradván özvegyen felesége egy fiával Farkassal, és hat hajadon leányával, a' nemzetes és nemes Beri Katalin, melly fia Chiaby Farkas, jó ifju 's szép természetű kedves levén mindennél idejének mint 26. esztendőskorában, az egész cseszneki jószágot és Berit birván, volt Győrben Maximilián császárt szolgálván, száz lovasnak hadnagya, holott az irgalmatlan pestis gyönyörű életének végét érven, lett halála azon Győrben, etc. Ismét azért az anyja siralmasan maradván, újabban leányival egyetemben Czesznek várából

Wathay
Lőrincz
házassága.

A' nagy
Chiaby
István
gyermekü.

Chabi Ist-
uan es Be-
ri Katala gi-
ermeki
Hazassa-
ga.

elköltözuen, ment az Beri Castelliaban laknj, Holott
első Leanjatt Chiabi Annat, haszasetotta egi io Ka-
thona fű Embernek Szelestere, Szelestey Sebestien
neuőnek, kirűl ualo Attiamfaj az Meszölaki Szambo
Istuan giermeki, Es az masikatt Chiabi Kathorinath,
az Nemzethes Hagimasi Lestarnak, szalauarmegiej
Vice Ispannak, kirűl ualo Attiamfia Waradtaian, az Na-
gisagos Hagimasi Margittaszoni most az The-
kentetős es Nagos Boczkay Istuanne, es az
fia Warkocz Geörgi. etc. Harmadikatt, Chiabi Cris-
tinat, egi Joszagos fű Nemes Embernek, Szabarban,
Pwspök Farkas neuőnek, kinek magua szakatth most.
Az Negiedikatt szegin Anniamatt, az Attiamnak, az mint
fellicb megh irtam, Eötödiket Chiabi Saratt, Mar-
czaltheöre egi Reghi tews giökeres fű Nemzetö fű Embe-
rnek Eözueginek, Marczaltheöui Miklosnak, kirűl
ualo Attiamfaj, az mostani Sitkej Görgine es Orozthoni
Janos giermeky, Hathodikatt Chiabi Magdolnath,
Szemczey Janosnak, kiknek is maguok szakatt,
Mell. 's Weynek leaniuall örömöket Eruen, maga
zegin Job Aniam Beri Katherina, nehani Vnokay uall egie-
tomben, Latta elötte egiczersmind Tanczolni. 's fiatt 's
Leaniuall Berben az nagi szobaban, etc.

Az aniam
hazafoza-
sa.

Wathay
Anna.

Mikoron azertt szeghin Attiam Aniamatt haza hoz-
ta uolna Wagra, es ott laktanak uolna, azhol most
szegin Battiam Mesteri Janos haza uolt, mint uy haza-
sok nem igen nagi gazdagsagban, Latogatla megh, az
ur Isten, 1555. Eztendeoben eoiket első leaniokuall
Annauall.

E'zenközben penigh szegin iob Aniam, mint Eöz-
uegi Azonj latta uolna hagi az Czeznek neg Varnak ol-
talmazasara nem Elegedendö uolna, (el uezuen reghen
az elötte sokkall Szekes feieruar) Suplicalt az felseges

elköltözvén, ment a' beri kastélyába lakni, holott első leányát Chiaby Annát házasiította egy jó katona főembernek Szelestére, Szelestey Sebestyén nevűnek, kiről való atyámfiai a' mezőlaki Szambó István gyermeki, és a' másikat Chiaby Katalint a' nemzetes Hagymásy Leszárnak szalavármegyei Vice - Ispánnak, kiről való atyámfia Várad táján a' nagyságos Hagymásy Margit asszony, most a' tekintetes és nagyságos Boeskey Istvánné, és a' fia Warkocz György, etc. Harmadikát Chiaby Krisztinát egy jószágos fő-nemes embernek, Szabarban, Püspök Farkas nevűnek, kinek magva szakadt most: a' negyedikét szegény anyámat, az atyámnak, a' mint felebb megirtam; ötödikét Chiaby Sárát Marczaltőre egy régi tős-gyökeres főnemzetű fő-embernek özvegynek, Marczalthöy Miklósnak, kiről való atyámfiai a' mostani Sitkey Györgyné és Orozthoni János gyermeki: hatodikát Chiaby Magdolnát Szemczey Jánosnak, kiknek is magvok szakadt; melly 's vejinek leányival örömeiket érvén, maga szegény jobbanám Beri Katalin néhány unokáival egyetemben, látta előtte egyszer'smind tánczolni, 's fiát 's leányával Berben a' nagy szobában, etc.

Chiaby István és Beri Kata gyermekei házassága.

Mikoron azért szegény atyám anyámat haza hozta volna Vágra, és ott laktanak volna, a' hol most szegény bátyám Mesteri János háza volt, mint új házasok nem igen nagy gazdagságban, látogatta meg az ur isten 1555. esztendőben őket első leányokkal Annával.

Az anyám háza hozása.

Wathay Anna.

Ezenközben pedig szegény jobbanám, mint özvegy asszony látta volna, hogy a' Csesznek vég-várnak ótal-mazására nem elegendő volna, (elvezsvén régen azelőtt sokkal Székesfejérvár), supplicált a' felséges

Watth:
Lör: Ca-
pitansaga.

Masodik
Watth:
Ferentz.

Wathai
Susa.

Waghi
Haznak
fabul kez-
deti.

Az Cas-
telnak
Waghon
ualo kez-
deti.

Romay Czazarnak es Magyar orszagi kiralinak, hagi oda az eő Varabannis, Vitezleő Nepet rendelne eő felsege, kitt megh czelekeduen az feiedelem, hatta az Vitezleő nep Elött fiv Capitanul, zegin iob Aniamnak ket Weytt, tudni illik, az en Attiamatt, es Szelestei Sebestientt: De Szelestej Sebestiennek nem teezuen az ottualo lakas szallott epen minden ottualo Capitansagh, az en Atiamra Egiedwll, Holott szegeni niolcz Eztendeig akor egi Wegben ott lakuan, Jambor szolgaltattia utan, uett io Allapatbeli Elömentseget, es io modon ualo keöltseget, Az meli wdö közbenis, teob giermekekuelis zegin zwlejet meg lattuan, ugimint egi fiaual, Ferentzell, es Leaniaual Susannauall, az ur Isten, Wethe meg az Nenetwll az fellióll meg irtt Parnas Benedeknetwll, Nagi uagon, penzen, azöregh ioszagatt egi Vduarhelliell, az mellien nagi swró Giömöltz kertt leuen, kezdett zegin Elsöben Epetteny egi fa nagi Rend Barana hazatt, köbe fekvo Castelj modra, azonhelen holl most az en Hazamban az Istallok uadnak, Arokia leuen az fa Haznak akor ott holl most az en Hazamnak az Dereka uagion, es kapuia ott hol az Toronjok uannak, De mikoron latta uolna szegin Attiam hagi az fa haz romlando, es nem örökös uolna, Vgi kezdette zegin azon helen Teglabull Epettnj az mostany Waghy Haszammatt fondomonthomabull wyonnan, mikor irtanak uolna 1560, es az Molnott azutan, 65.ben.

Azonközben az Czeznéký Capitansagh felöll penig, nemell gonoz akaroy szegentt nem iol Commendaluan, atta az feiedelem az Czeznéký Capitansagott egi Szokolý Matthias neuő fiv Embernek, az Giöri Hadbul uolonak, kiket Eztendeön cziak az tiztben lakhattuan, lett halala azon Warban, Es Themettetett egi Sziluas kertben azon War alath. Ky heleben ismegh boczatta

romai császárnak és magyarországi királynak, hogy oda az ő várába is vitézlő népet rendelne ő felsége, kit megcselekedvén a' fejedelem, hagyta a' vitézlő nép előtt főkapitányul szegény jobbanyámnak két vejét, tudniillik, az én atyámat, és Szelestey Sebestyént: de Szelestey Sebestyennek nem tetszvéen az ottvaló lakás, szállott épen minden ottvaló kapitányság az én atyámra egyedül, holott szegény nyolcz esztendeig akkor egy végben ott lakván, jámbor szolgálatja után, vett jó állapotbeli előmentséget, és jó módon való költséget, a' melly időközben is, több gyermekekkel is szegény szüléimet meglátván, ugymint egy fiával, Ferenczel, és leányával Zsuzsánnával az ur isten, vette meg a' néniétől a' felül megirt Parnas Benedeknél, Nagyvágon pénzen az örök jószágát egy udvarhellyel, a' mellyen nagy sűrű gyümölcskert levén, kezdett szegény elsőben építeni egy fa nagy rend borona házat, kőben-fekvő kastély módra, azon helyen, hol most az én házamban az istállók vannak, árka levén a' faháznak akkor ott, hol most az én házamnak a' dereka vagyon, és kapuja ott, hol a' tornyok vannak; de mikoron látta volna szegény atyám, hogy a' faház romlandó, és nem örökös volna, ugy kezdette szegény azon helyen téglából építeni a' mostani vági házamat fundamentomábúl újonnan, mikor irtanak volna 1560. és a' malmot azután, 65-ben.

Wathay
Lőrincz
kapi-
tánysága.

Második
Wathay
Ferencz.
Wathay
Zsuzsánna.

Vági
háznak
fából
kezdeti.

A'
kastély-
nak
Vágon
való
kezdeti.

Azonközben a' cseszneki kapitányság felől pedig némelly gonosz akaróji szegényt nem jól commendálván, adta a' fejedelem a' cseszneki kapitányságot egy Szokolyi Mátyás nevű fő-embernek, a' győri hadból valónak, ki két esztendőn csak a' tisztben lakhatván, lett halála azon várban, és temettetett egy szilvas-kertben azon vár alatt. Ki helyébe ismét bocsátá

az feiedelem, az Bezpremi Ferrandott az ott ualo Capitansagra, de azis nem Eluén sokall touab szerenczesen Tiztitt, Eset foglia nehani szamos Czezneki Vitezleónepell az Török kezben, az Barsoniosson, puzta Szombatthelen kwuöll, az Swttfw neuö kütnnall, kitt azutan hittanak Ferrando kuthanakis.

Watht:
Pal es Istuan.

Mell idökeözben, Isten latta teöb fiakall ismegh meg szegin szwlejmett 1563 es 65. Eztendökben Pallall es Istuannall, Az Feiedelemis penig es az Giörj kiralj kepe lattuan hamar hamar ualo zerenczettlensegeket az ket Capitannak, ismegh atta uizha szegin Attiamnak azon elöbbeni tiztett, (miuell annekwlis Eöröke uolt felesége utan,)

Az en szwletesemnek megh irasa.

Mikoron azertt Irthanak uolna Szigett uezese utan 1568 Eztendeöben, Zentt Mihali Honak az fottara, Adott Engemis, azon szentt Istenöm, az en Szwleyimnek cz Vilagra, azon Nagi Waaghon, es Wý hazban, az Raba felöll ualo Szobaban, Holott mindgiartt az en Eletemnek kezdetitt siralommall, kezduen ell, Jöuendeöltem Ez czalard Vilagban, az en Elethemnek niomorusagatt, es minden zerenczettlen Allapattiatt, s keserues Bukban Banatokban ualo forgandosagatt, De en Istenöm, **LEGIEN AZ THE AKARATOD.** — etc.

Watht:
Anna Hazasetassa.

Fellneuelkeduen penig ez wdö alatt, zegin Nenem Wathaj Anna első gyermeke szwleimnek, Hazasetotta zegin Attiam, 1570. eztendeöben hagi irtanak uolna Wagrull, egi Sarfý Pall neuö fw Nemes Embernek Szalaszagban, Sarfeöre, mell szegin Nenemnek giermeki, az kik elnek Heresentzi Janosne Kata, Es Poliani Cristophne Orsik, faj Istuan es Geörgi, Attiafiay.

a' fejedelem a' Beszprémi Ferrandot az ott való kapitányságra, de az is nem élvén sokkal tovább szerencsésen tisztit, esett foglyá néhány számos cesznecki vitézlö néppel a' török kézbe, Bársonyoson, puszta Szombat-helyen kívül, a' Süttfő nevü kútnál, kit azután hívtanak Ferrando kútjának is.

Melly időközben isten látta több fiakkal ismét meg szegény szüléimet 1563. és 65. esztendőben Pállal és Istvánnal, a' fejedelem is pedig és a' győri király képe látván hamar-hamar való szerencsétlenségeket a' két kapitánynak, ismét adta vissza szegény atyámnak azon előbeni tisztet, (mivel annélkül is öröke volt felesége után).

Wath. Pál
és István.

Az én születésemnek megírása.

Mikoron azért irtanak volna Sziget veszése után 1568. esztendőben, szent Mihály hónap a' fogytára, adott engem is azon szent istenöm az én szüléimnek e' világra, azon Nagy-Vágon, és új házban, a' Rába felől való szobában, holott mingyárt az én életemnek kezdetit siralommal kezdvén el, jövendöltem e' csalárd világban az én életemnek nyomoruságát, és minden szerencsétlenség állapotját, 's keserves búkban bánatokban való forgandóságát, de én istenem, legyen a' te akaratod, — etc.

Felnevelkedvén pedig ez idő alatt szegény néném Wathay Anna első gyermeke szüléimnek, házasította szegény atyám, 1570. esztendőben hogy irtanak volna Vágról, egy Sárffy Pál nevü fő-nemes embernek Szaláságban, Sárfföre, melly szegény nénémnek gyermeki, a' kik élnek, Heresentzy Jánosné Kata, és Polányi Kristófné Orsik, fiai István és György, atyámfiai.

Wathay
Anna házasítása.

Szezin Attiam halálának megírása.

Wegre mikoron Irthanak uolna 1573. Eztendőben, szegin Attiam uigan Lakuan giakran az Czezneki Vitezlő Nepell (miuell igen uig lako Ember uolt) egi wdó közben, ugi mintt egi zent Pether Pall napian, szent Jakab hauaban io kedue leuen zegin, Az Also Warban az felseő kapunall, az Istallok aytáia előtt, egi ott allo Taraczkott kÿ akartt uolna lwtetny, Es az Pattantius mondta uolna, hoga reghi töltes uolna az Taraczkban, es nem merne ki lwnnj, Eő maga, meg zidogattuan az Pattantius, hailott az Wallara, es ugi mind ketten az kanozott foguan be Wagtak uolna, az Taraczk guito likaban, mindgiartt el szakadozott az Taraczk Es mind az ketteött zörnien megh Eölte, magokatis el zaggattuan, Es ig zegennek lett Halala, masod izben ualo Czezneki Capitansaganak 9. Eztendeieben, etc. kinek testett kÿ uitettuen zegin Aniam, nagi keserues sirassail Themette Waghon, az kis Vagi Zent Egihazban, etc. Maraduan zegin Aniam nagi Aruasagban, egi haiadon Leaniauall, Susannauall, Pallall, es enuelem kissebik fiauall, mert ket Battiam mar elöb meg holtanak uolth, Ferentz, en neuemen ualo, es Istuanka, lakozuan uelcönk egetemben Waghon.

Temetése az Attiamnak.

Wath: Susa: Hazasatassa.

Es ez wdó alatt fel neuelkeduen zegin Nenemis Wathay Susanna, Hazasetotta Zegin Aniam 1576. Eztendőben, Soproniban, egi Kaldi Dömötör neuő Jurista Nemes Embernek, zegin Ostffi Jakab tanaczabull. Etc. Kinek fia Kaldi Istok Attiamfia szegin Battiamis Wathay Pall egi Ideig Szilattoskolaban iaruan tanult alkalmas ideigh. De azutan Nemett Wÿhelben aduan zegin Aniam Tanulsagra, az Nemett zot es Nemett irast ott perfecte tanulta uolt megh.

Es enis fel czerdeluen Isten altall, zerzett zegin Aniam Oskolaban, Nemett Wÿuarban, zegin Orozthoni Miklosnehoz, miuell az Aniam Eöczet Chiabi Saratt

Végre mikoron irtanak volna 1573. esztendőben, szegény atyám vigan lakván gyakran a' cseszneki vitélő néppel, (mivel igen vig lakó ember volt), egy időközben, ugymint egy szent Péter-Pál napján, szent Jakab havában jó kedve levén, szegény az alsó várban a' felső kapunál, az istállók ajtaja előtt, egy ott álló taraczkot ki akart volna lötetni, és a' pattantyus mondta volna, hogy régi töltés volna a' taraczkban, és nem merné kilőni, ő maga, megszidogatván a' pattantyúst, hajlott a' vállára, és ugy mind ketten a' kanóczot fogván, bevágtak volna a' taraczk gyújtó likába, mingyárt elszakadozott a' taraczk és mind a' kettőt szörnyen megölte, magokat is elszaggatván, és így szegénynek lett halála, másod izben való cseszneki kapitányságának 9. esztendejében, kinek testét kivitetvén szegény anyám, nagy keserves sirással temette Vágon a' kis vági szentegyházba, etc. Maradván szegény anyám nagy árvaságban, egy hajadon leányával, Zsuzsánnával, Pállal, és énevem kisebbik fiával, mert két bátyám már előbb megholtanak volt, Ferencz, én nevemen való, és Istvánka lakozván velünk egyetemben Vágon.

Szegény atyám halálának megírása.

És ez idő alatt felnevelkedvén szegény néném is Wathay Zsuzsánna, házasította szegény anyám 1576. esztendőben, Sopronyban egy Káldi Dömötör nevű Jurista nemes embernek, szegény Ostffy Jakab tanácsából, etc. Kinek fia Káldi Istók atyámfia szegény bátyám is Wathay Pál egy ideig Szilott oskolába járván, tanult alkalmas ideig. De azután Német-Ujhelybe adván szegény anyám tanulásra, a' német szót és német írást ott perfecte tanulta volt meg.

Temetése az atyám-nak.

Wathay Zsuzsánna házasítása.

És én is felserdülvén isten által, szerzett szegény anyám oskolába, Német-Ujvárba, szegény Orozthoni Miklósnéhoz, mivel az anyám öccsét Chiaby Sárát,

Az en Oskolaba adatasom.

Marczaltöcöni Miklos halala után, Vette uolt Orozthoni ell, es leaniat, Saratt, Marczaltöcöitwll ualott, az Agh Orozthoni, az eö flanak Janosnak uette felesegeöll, azaz, az Attia, Janosnak, Anniaual, Es Miklos menieuell, az fia Janos haltanak. azmel Elsöben ualo Oskolaban adatasom lett in Anno 1578. Es ott mint ket Eztendön hogi tanulgattam uolna, lett halala zegin Eöregbik Nenemnek, 1580. Eztendöben, Honnad zegin Aniam el hezuan, ismegh adott Sopronban az Nenemhez Watthay Susanna hazához, oskolaban ualo thanettasom uegwll.

Watth: Palhalala.

Holott mikoron ualamennire fondomenthomott uettem uolna mar az Tanulsagban, szegin Battiam Watthay Pall, (az Oskolatt regen el hagian) Nemett uyarban, az Thekentetös es Nagos Battiani Boldisar uduaraban leuen, az ur Ifiaý között, es az Vrnak kedueben leuen, Bethewllt es holt megh zegeni az Hideg Özömörben, Eletenek 20dik Eztendeieben szegin Aniamnak es minden Attiafajnak nagi keserues siralmokra, Jelen leuen zegin Aniam halakortt, kinek halala lett azon Nemett Vyarban, zegin Orozthoni hazanall 1582. zent Lucza azoni napia, es Themettetett az Warasi nagi Templomban belöll, mel zegin Aniamnak faidalmas keserwsseget nincz ki meg irhattna erötte;

Oskola el Hagiasom.

Es lattuan mar minden fiaytul zegin megh foztattattanak leani, egiedwll en cziak maraduan, mint Ania el ieduen zegin hogi enis megh halok, ha thwle thauoll lezek, ugian azon Eztendeöben, uitetett ki zegin az Oskolabull es Tanulsagbul, eleg tudattlansagban, nekem elege nagi Karomra, mell dolgokkall, Az Aniak giakran, nagi karokatt zereznek, az ö Giermekeknek effelekell, Gondoluan az eö Anniaj zerelmekhez kepest azt, hogi ha az eö giermekek twleök el thauozandik, es az eö szömök nem latthattiak

Marczalthöy Miklós halála után vette volt Orozthoni el, és leányát, Sárát, Marczalthöytül valót, az agg Orozthoni, az ő fiának Jánosnak vette feleségül, azaz, az atyja Jánosnak, anyjával, és Miklós menyével, a' fia János háltanak. A' melly elsőben való iskolába adatásom lett in anno 1578. és ott mind két esztendőn hogy tanulgattam volna, lett halála szegény öregbik nénémnek 1580. esztendőben, honnand szegény anyám elhozván, ismét adott Sopronyba a' nénémhez Wathay Zsuzsánua házához, iskolában való tanittatásom végül.

Az én oskolába adatásom

Holott mikoron valamennyire fundamentomot vettem volna már a' tanulságban, szegény bátyám Wathay Pál (az iskolát régen elhagyván), Német-Újvárbán, a' tekintetes és nagos Batthiányi Boldizsár udvarában levén, az úr ifjai között, és az úrnak kedvében levén, betegült és holt meg szegény a' hideg csömörben, életének 20-dik esztendejében szegény anyámnak és minden atyjafiainak nagy keserves siralmokra, jelen levén szegény anyám halálakor, kinek halála lett azon Német-Újvárbán, szegény Orozthoni házánál 1582. szent Lucza asszony napján, és temettetett a' városi nagy templomban belől, melly szegény anyámnak fájdalmas keserűségét nincs ki megirhatná érette.

Wathay Pál halála.

És látván már minden fiaitul szegény megfosztottnak lenni, egyedül én csak maradván, mint anya eljédvén szegény, hogy én is meghalok, ha tőle távol leszek, ugyan azon esztendőben vitetett ki szegény az iskolából és tanulságbul, elég tudatlanságban, nekem eléggé nagy káromra; melly dolgokkal az anyák gyakran nagy károkat szereznek az ő gyermeküknek, effélékkel gondolván az ő anyai szerelmükhez képest azt, hogy ha az ő gyermekük tőlük eltávozendik, és az ő szemük nem láthatják.

Oskola elhagyásom.

meg halnak, mely dolog penig all cziak az Istennek hatalmaban.

Thouabba mikoron ott hon Hazamnal mar uolnek nagi zabadzagban, (ki nekem igen teczik uala akor) Es Zegin Battiam Mesteri Janos Agaraiuall keduemre ualo niulazattban, es Vehm louak tanetasaban uolnek foglalatos, (Zep keues Mene-swnk leuen) az Kathonasagnak cziak Eöruendek uala, Azmel keözben szegin Batiam Mesteri Janos meg Jöuen Thihanbull, minell akor ott ualo Capitan uolt, sok keresim uthan zegin Aniamtül meg nierem hogi engemis az Battiammall be bo-czasson Thihanban, kittmeg nieruen be menek zegin Battiammall, Bemenuen azertt uoltam, lakuan ott. 6. holnapig, in Anno 1584. eztendöben, Holott az Ittaltt, Kathonalkodast, es az Vegbeli Allapattnak első rezett kezthem elsőben thanülgattnj.

Tihanban
lakasom.

Honnand Martiusban, mas Eztendeöre meg Jöuen, es io Vastag Iffiusagbeli allapatban mar leuen, Valamennire az zerelmeskedett hatt Ezemben uettem uolt, ki zegin Aniamnak nem teczuen, es megh böntettuen, uele meg laboradam, Es budosni akaruan indulnom, szegin Battiam Mesteri Janos, Paparül megh hiua, de ugian nem teczhetten semikentt az hon lakas, mindenkor ky Wagiodom uala az Vegekben.

Az en Kathonalkodasom, es szellielualo szolgálaton, forgottsagimnak megh irasa köuetkezik.

Mikoron azertt latta uoina szegin Aniam, es teöb Attiamfiay, hogi Istenteöll az Kathonalkodasra uolna hiuatalom, Es Nadasdi Ferentz az Papaj Bezpremi, es teöb köröll ualo Vegbeliekell, (Thelen az Balathon Jegen altall menuen) Koppant megh uettek uolna, Papan az Kothiauetiekortt, eg Louat 100 Talleron Vetetek az Aniammall, Es ugian ott, akaruan sok fw bizott uraim, es

meghalnak, melly dolog pedig áll csak az istennek hatalmában.

Továbbá mikoron otthon házamnál már volnék nagy szabadságban, (ki nekem igen tetszik vala akkor), és szegény bátyám Mesteri János agaraival kedvemre való nyulászásban, és vehemlovak tanításában volnék foglaltos, (szép kevés ménesünk levén), a' katonaságnak csak örvendek vala, a' melly közben szegény bátyám Mesteri János megjövén Tihanyból, mivel akkor ott való kapitány volt, sok kérésim után szegény anyámtul megnyerém, hogy engem is a' bátyámmal bebocsásson Tihanyba, kit megnyervén, bemenék szegény bátyámmal, bemenvén azért, voltam, lakván ott 6 hónapig in anno 1584. esztendőben, holott az itt állt katonázkodást, és a' végbeli állapotnak első részét kezdém elsőben tanulgatni.

Tihanyban
lakásom.

Honnand martiusban más esztendőre megjövén, és jó vastag ifjuságbeli állapotban már levén, valamennyire a' szerelmeskedést hát eszembe vettem volt, ki szegény anyámnak nem tetszvécn, és megbüntetvécn, vele megháborodám, és budosni akarván indulnom, szegény bátyám Mesteri János Páparúl meghiva, de ugyan nem tetszhetvécn semmiként a' hon-lakás, mindenkor kivágyódom vala a' végekbe.

Az én katonázkodásom, és széllel való szolgálaton forgottságimnak megírása következik.

Mikoron azért látta volna szegény anyám, és több atyámfiai, hogy istentől a' katonázkodásra volna hivatalom, és Nádasdy Ferencz a' pápai, beszprémi, és több körül való végbeliekkal, (télen a' Balaton jegén általmenvén), Koppánt megvették volna, Pápán a' kótyavetyekor egy lovat 100 talléron vétették az anyámmal, és ugyan ott akarván sok fő bizott uraim és

Attiamfiay zerzeni, az Wrhoz Nadasdihoz Bodonhelre, miuell akor ott szaz Lonassa uolt, nem uen be Hadaban monduan hogi nincz hell, Kiertt soha az en Elethemben nem len az uthan keduem az io Wratt szolgalmom, noha negre örömost oztan uette uolna szolgalthom,

Czezne-
ken ualo
lakasom.

Gondolkoduan azertt azen Ifiusagom Erthelme szent is, es nemell Attiamfiay, s Barathim tetzese, intesebwlis, hogi az en Attiam es Aniam öörekeben uolna iob nekem, Czezneken szolgalmom, szerzödem oda 4 Paripauall, in Anno 1585. mel szegin Aniamnak nem teczik uala, miuell az Czeznek Wara, az Töröknek igen Vtaban uala, es az Czatazoktól fogh hellien uala, felttuen szegin uezedelemtwll, De az ur Isten zent kegielmessege zerentt megh otalmazuan minden ot laktomban, megh tarta uezedelemtwll, Holott mikoron lattam es Ezemben uettem uolna, hogi az ottualo Capitan Ogronfi Istuan az en keuesemet, es Eöröksegemnek Jöuedelmet, minden felöll uonna, az mit zegin Attiam halalatül foguan az kitt meg zokott uala, nem twrhettuen az sokatt, meg haborodam uele, Es. 11. Holnapianak ott lakasom utan, az Mustran buczut üek az heltwll, meg monduan az Capitanak hogi oli Heltt, es Capitantt keresek, mel'nek segetsegeuell megh akarom otalmoznom az En örökömet, Nem sokatt kesuen es lakuan azertt Haszamnall, ismeg szerzödem, Nagi Giörben, 1586. Ez-tendöben, ket Paripauall szegin Tomacz, maskepen Gregoroczi Vincze hadaban ki akor Giöri Vice Capitan uala, miuel penig akorban Giör fw hell leuen, sok fw Nemes es Vitezleö rend lakia uala, nem mindgiartt, harom es 4 Paripauall uettenek be az ott ualo hadban mindentt, etc.

Czezne-
k bwl ki
buczusa-
som.

Giörben
ualo zer-
zödosüm.

Mell nagi Giörbwll kemenben kezdem az Czezneki Joszagomatt birnom, es Jöuedelmet magamhoz zolgal-tattnom, ki foglalluan lassan lassan az Capitan kezebwll, tar-

atyámfiai szerzeni az úrhoz Nádasdyhoz Bodonhelyre, mivel akkor ott száz lovasa volt, nem vén be hadába, mondván, hogy nincs hely; kiért soha az én életemben nem lén azután kedvem a' jó urat szolgálnom, noha végre örömet osztán vette volna szolgálatom'.

Gondolkodván azért az én ifjuságom értelme szerint is, és némelly atyámfiái 's barátim tetszése intésébül is, hogy az én atyám és anyám örökében volna jobb nekem Csesznekben szolgálnom, szerződém oda 4 paripával in anno 1585. melly szegény anyámnak nem tetszik vala, mivel a' Csesznek vára a' töröknek igen útában vala, és a' csatázóktul foghelyen vala, féltvén szegény veszedelemtül; de az úr isten szent kegyelmessége szerint megóalmazván minden ott laktomban, megtarta veszedelemtül, holott mikoron láttam és eszembe vettem volna, hogy az ottvaló kapitány Ogronfi István az én kevesemet és örökségemnek jövedelmét minden felől vonná, a' mint szegény atyám halálátul fogva a' kit meg szokott vala, nem türhetvén a' sokat, megháborodám vele, és 11 hónapjának ott lakásom után, a' mustrán búcsút vék a' helytül, megmondván a' kapitánynak, hogy olly helyt, és kapitányt keresek, mellynek segítségével meg akarom óalmaznom az én örökömet, nem sokat késvén és lakván azért házamnál, ismét szerződém Nagy-Győrben, 1586. esztendőben, két paripával szegény Thomacz, másképen Gregoróczi Vincze hadába, ki akkor győri vice-kapitány vala; mivel pedig akkorban Győr főhely levén, sok fő nemes és vitézlő rend lakja vala, nem mingyárt, három és 4 paripával vettenek be az ott való hadba mindent, etc.

Csesznekben való lakásom.

Csesznek-bül kibúcsuzásom.

Győrben való szerződésom.

Melly Nagy-Győrbül keményben kezdém a' cseszneki jöszágomat birnom, és jövedelmét magamhoz szolgáltatnom, kifoglalván lassan-lassan a' kapitány kezébül tar-

tomaniatt mind Adoyauall, Fw Embereknek azertt mikoron ismeretekben iutottam uolna, es iobban iobban keduekben, Vek fundamentomott az Emberseg thanulasban, Es lattuan zegin Hadnagiomis forgolodasomatt es nem Rest uoltomat 4 Parpiaual ualo fw legensegre Emelt uala, Es ig' zelliell hathonaskoduan s — ott mar nehani Eztendeig lakuan, az Czatazokkall giakran zerenczek probalason forgolottam uolna, Egi szent Egied Napian, in Anno 1588, az Melegh Heginel, az Nyeky Wölgiben, az Szekes feieruari utatt lesnenk, Talalank, ualami Malomban menö 7. szekerrell leuö gialog Törökökre, kik mint 35. ualanak, es mi 20 Lonuall. Kikre raiok wttuen, es en mint egi io keöllö, Kopiamatt, (közikben öklöluen) egiken ell rontam, holott az iob Czombomatt puskauall altal löuek az Törökök, es az Louamnak, ki föslött io, es szep szabasu uala, az szwgie mellett az iob Lopiczkaiatt, azon wtközöttben dardauall altall uerek, De magamatt az ur Isten meg otalmazuan el Esestwll, megis ki uin közölök, Es az Törökök teöbbekettis meg sebesettuen köztök, es megis öluen, eöket nagi karinkall el hagiank. Az teöb Kathona tarsaim penigh engem mint igen sebesst, (Czakuaratt egi koczitt foguan,) azon koczin Thataban uinek, Holott szegin Papi Geörgi, ki akor ottfw Capitan uala, fogadgia Isten nekü, sok io Embersegell leuen. 16. napig ott fekwuen, giogietatott es gondomatt uiselte.

Nehan' Eztendeökig azertt megis mind ezek utan Geörben lakuan Joszagom otalmazasaertt, len halala szegin Vice Capitanomnak Gregoroczi Vinczenek, mell'nek halala utan len Jöuese az fw Kiralkepesege ugian azon Geörben, Groff Ferdinand ab Hardegk Wr,

Mikoron azertt Irtanak uolna 1593. Eztendöben az uü Kalendarium zerent ualo Zentt Giörgi napian, el hozuan az en szegin Zwle Aniamnakis halalanak ideiett,

Sehben
először
ualo Ese-
sem.

Zegin Ani-
am Halala.

tományát mind adójával. Fő embereknek azért mikoron ismeretükbe jutottam volna, és jobban - jobban kedvükbe, vék fundamentomot az emberség - tanulásban, és látván szegény hadnagyom is forgolódásomat és nem rest voltomat, 4 paripával való főlegénységre emelt vala, és így szélllel katonáskodván, 's ott már néhány esztendeig lakván, a' csatázókkal gyakran szerencse - próbáláson forgolódtam volna, egy szent Egyed napján in anno 1588. a' Meleg hegynél, a' Nyéki völgyben, a' székesfejérvári utat lesnék, találánk valami malomba menő 7 szekérel levő gyalog törökökre, kik mind 35. valának, és mi 20 lóyal. Kikre rájuk ütvén, és én mint egy jó küllő kopjamat (közükbe öklölvén), egyiken elrontam, holott a' jobb czombomat puskával általlövék a' törökök, és a' lovamnak, ki feslett jó és szép - szabású vala, a' szügye mellett a' jobb lapiczkáját azon ütközetben dárdával általverék: de magamat az úr isten megóalmazván eleséstül, mégis kivin közülök, és a' törökök többeket is megsebesítvén köztük, és meg is ölvén, őket nagy kárinkal elhagyánk. A' több katona - társaim pedig engem mint igen sebest (Csákvárott egy kocsit fogván), azon kocsin Tatába vinek, holott szegény Papi György, ki akkor ott fő kapitány vala, fogadja isten neki, sok jó emberséggel levén, 16 napig ott fekvén, gyógyítottatott és gondomat viselte.

Néhány esztendőig azért mégis mind ezek után Györben lakván jószágom óalmazásaért, lén halála szegény vice - kapitányomnak Gregoróczi Vincének, mellynek halála után lén jövése a' fő - királyképeségre ugyan azon Györben gróf Ferdinánd ab Hardegh úr.

Mikoron azért irtanak volna 1593. esztendőben az új kalendárium szerint való szent György napján, elhozván az én szegény szüle - anyámnak is halálának idcjét

Sebbe
először
való
esésem.

Szegény
anyám
halála.

Jo Vensege koran, az az mint Ideienek 58. Eztendeie koran nem maga megh untt roshattsagban, az kegielmes Vr Isten: ueue ki ez Vilagbül Napkelettkortt zinthen, az Raba felöll ualo kis Boltban, kitt szegin Nenemmell Wathay Annauel Themettwnk zegin Attiam melle az kis Vagi Zentt Egihazbanj, etc. Az kiralkepe penig bizuan neminemö dolgott ream, kezerette Waradtaiara Boczkay Istuanhoz be mennem, miuel penig az Nenemet, feiseget Boczkaynak, ugianis soha nem latam uala; magamnakis uala akarathom az Vttra ualo oda menesre, Azhoua ugian azon. 93. Eztendöben Giaz ruhaban be menek Szekelhidra, Waradra, es Kerskiben, miuel akor Boczkay Waradi fw Capitan uala, Holott Thalaluan Nenemett Vrauall egietemben Attiafisagoskepen fogaduan zerettettel lathanak, az houa uoltt kesesem harom holnapig.

Waradra
ualo
Menesem.

Az kiralkepetwl ram bizott dolognak azertt mikoron ott gondgiatt uiselthem uolna, es haza igiekeztem uolna, Boczkay Istuan, es felesegetwl meg ayandeztattam uolna giöngeden: Futek ky azmi feldeönkre, Mindzentthonak az utollian, Holott Thalaluan az kiralkepet, hatt Reö Komaromnall az Duna mellett Haddal fekeznek, miuel Szynan Bassa adig mig en oda le Jartam uala, Bezpremet Palotatt ell uette uolt az mienkteöll.

Feieruar
alatt
ualo hartz
es ott szere-
renczet-
lensege
irattatik.

Az meli Tabortt lattuan, Hazamhoz sem menek, hanem az hon maratt Louaim, Zolgaim, es Zerkamymertt kwiduen, miuel 6. lora maruala fizetesem, az kiralkepe mellett maradek. Honnad hagi Zekesfeieruar ala indultok uolna, az Ingouan es Sziget uarast megh ueuen, es minden morhaiokatt el nieruen az Feieruariaknak, az Budaj Bassa rank Jöue, Es az Zentt Borbala azoni Harasztia zeleben, Az Almasi Vtnall, uele meg wttkeözenk, ugian azon 93. Esztendöben, Zent

jó vénsége korán, azaz mint idejének 58. esztendeje korán, nem maga megunt roskadtságban a' kegyelmes úr isten vevé ki e' világbul napkeletkor szintén, a' Rába felől való kis boltban, kit szegény nénémvel Wathay Annával temetünk szegény atyám mellé a' kis vági szentegyházba, etc. A' király képe pedig bizván néminemű dolgot reám, kényszerite Várad tájára Bocskay Istvánhoz bemennem, mivel pedig a' nénémet, feleségét Bocskaynak, ugyanis soha nem láttam vala, magamnak is vala akaratom az útra való oda menésre, a' hová ugyan azon 93. esztendőben gyász ruhában bemenék Székelyhidra, Váradra és Kerskibe, mivel akkor Bocskay váradi fő-kapitány vala, holott találván nénémet urával egyetemben, atyafiságosképen fogadván, szeretettel látának, a' hová volt késésem három hónapig.

Váradra
való
menésem.

A' király képétül rám bizott dolognak azért mikoron ott gondját viseltem volna, és haza igyekeztem volna, Bocskay István, és feleségétül megajándékoztattam volna, gyöngéden futék ki a' mi földünkre, mindszent hónap az utólján, holott találván a' királyképét, hát Rév-Komáromnál a' Duna mellett haddal fekesznek, mivel Szinán basa addig, mig én oda le jártam vala, Beszprémet, Palotát elvette volt a' miénktül.

Fejérvár
alatt való
harcz és
szere-
csétlenség
iratik.

A' melly tábort látván, házamhoz sem menék, hanem a' hon maradt lovaim, szolgálaim és szerszámimért küldvén, mivel 6 lóra már vala fizetésem, a' király képe mellett maradék. Honnand hogy Székesfejérvár alá indultunk volna, az Ingovány és Sziget várost megvevén, és minden marhájukat elnyervén a' fejérváriaknak, a' budai basa ránk jöve, és a' szent Borbála asszony harasztja szélében, az almási útnál vele megütközénk, ugyan azon 93. esztendőben, szent

Imre kiral napian, kitt az Isten meg Vere általuk minden hadauall az Jantzar Agatt eleenen meg foguan, Holott nekemis azon első wtkezet kortt az Niergem el fordúla, es az feldre Esuen egi Meztelen Pallossall, az Louam el futa az futo Törökökkel ki Jö uala, es az Seregnek az kibe ualek egi reze altalmenuen raitam miuel elől az Szazlok alatt estem uala ell, cziak az Isten tarta hagi minden Leölkömet, Belemet ki nem tiprak az Louasok, de az Isten es Fegiuerink szerzam segettseg leuen, elethem meg tartatek, Honnan meg teruen azon Thelen uolt Lakasom Czezekben az Capitan helett.

Watth:
An: Halala.

Ezkepen azertt mikor megh haborodott uolna az kett Czazar es mind az Orzagh es az frig' fell bomlott uolna, mar Eztergam ala kezewlnenk, lett halala zegin Nenemnekis, Watthay Annanak Walthon, 1594. az cö szent Geörgi napian, megh szaluan azertt Eztergamott, hagi szokal sokall ezt meg ne iriam, len alola ismeg el pironkodasunk.

Giörnek
meg szal-
lasa.

Szinan Bassa fell Juttuan ismeg 1594. Eztendeöben zömönk előtt Thatatt harmad napra meg ueue Papitul, papitt ki boczattuan belöle, es fellieb szaluan azonkepen Zent Martont, Es mys mas felöl az az belöll az Duna mellet Geörfele fel Ballaguan, len meg szallasa ugi Geörnekis Szinan Bassatul azon Eztendöben, kis Azoni Napian. 9. orataiban, etc. Holott az kathonakatt az kiralkepe ky szalletuan az Warasbüll, reuekre rendelte uala, az Duna melle hagi ott az Thatartul otalmaznank az Dunatt, De nemi wdöre altal Jöuen az Dunan az Thatar uztatassall, Es, mys az Taborbeli Nemett fegiueresekkel es teöb kathonakall az Szauay Vgarokon raiok indulank, holott előll iaro seregben leuen en, az Tatarok Nillall az Balogi labomatt altall Löuen az szaram Czontiatiss.

Masodzor
ualo meg
sebwlc-
sem.

Imre király napján, kit az isten megvere általunk minden hadával, a' jancsár agát elevenen megfogván, holott nekem is azon első ütközetkor a' nyergem elfordula, és a' földre esvén egy meztelen palossal, a' lovam elfuta a' futó törökökkel ki jó vala, és a' seregnek, a' kiben valék, egy része általmenvén rajtam, mivel elől a' zászlók alatt estem vala el, csak az isten tartta, hogy minden lelkömet, béletem ki nem tiprák a' lovasok, de az isten és fegyvereink szerszáma segítség levén, életem megtartaték, honnan megtérvén, azon télen volt lakásom Csesznekben a' kapitany helyett.

E'képen azért mikor megháborodott volna a' két császár és mind az ország és a' frigy felbomlott volna, már Esztergam alá készülnénk, lett halála szegény nénémnek is, Wathay Annának Valthon 1594. az ó szent György napján, megszállván azért Esztergamot, hogy szókkal sokkal ezt meg ne irjam, lén alóla ismét elpironkodásunk.

Wathay
Anna halála.

Szinán basa feljutván ismét 1594. esztendőben, szemünk előtt Tatát harmad napra megvevé Papitul, Papit kibocsátván belőle, és felebb szállván azonképen Szent-Mártont, és mi is más felől, azaz, belől a' Duna mellett Győr felé fel ballagván, lén megszállása ugy Győrnek is Szinán basától azon esztendőben, kis asszony napján 9 óra tájban, etc. Holott a' katonákat a' király képe kiszállítván a' városbul, révekre rendelte vala a' Duna mellé, hogy ott a' Tatártul ótalmaznánk a' Dunát, de némi időre általjövén a' Dunán a' Tatár usztatással, és mi is a' táborbeli német fegyveresekkel és több katonákkal a' szávai ugarokon rájuk indulánk, holott előljáró seregben levén én, a' tatárok nyíllal a' balogi lábamat általlövé, a' száram csontját is

Győrmeg-
szállása.

Másod-
szor való
megsehu-
lésem.

meg hattuan, Sebben esem, De az Tatarokatt az Dunanak ismeg ugrattuan sok Ezer köztök meg Jua az Dunatt, etc. Meli sebesegemben Geörben mint 15 Napig fekuen, nem bizhatam magamatt, Hanem Zombatthele Hersenczi Janos sogorom Hazához uitettuen magamatt, lett maid harmadfel holnapig giogiulasom.

Papa ue-
zese.

Azomban penig Geör eluezuen. es Papatis puztan hagiuan az Magiarok, Es Nemetekis benne leuen, kiben Turi Farkas Capitan kepe, uolt, az en Waghi Jozzagomis mind el puztuluan Rabaközel de Egestewll megis az Wagi falu meg maraduan Marattanak meg az Casteliaban megis megh az en Ispanom zolgaim, es futott zegensegh, mel feld akorban minemö zörnisegben uolt, es mind az Egez Rababelsö fel mind Beczigh es remwlesben, nincz aztt ki megh Irhattna.

Az Geöri Kathonakban penig az kik megh marattanak uala, az Geör alol ualo el futasban, es egieb Harczokban, Rendelte es zallettotta eöket Matthias Hertzegh Ouarban, Houaualo micell enis ualek, es az Sebbwll mar megh erössettem uala, menek be Ouarban, hoki en fizetesemet fel ueuen teöbe ott ne maradnek.

Ouarban
ualo La-
kasom.

De mikoron az Mustra nem mindgiartt el Jwtt uolna, (azmint en remenlem uala) Az ottualo Nemett Capitannak teczuen zolgalathom, meg marazta az helben. Mel' helben iobban iobban forgoloduan Es mind Vitezleö Nepnek fw es Vice Capitanomnak, seött meg az Menieczkeknekis keduekben iutottam uolna, Az fw Capitan kinek Sidmont Hagir uala neue, in Anno. 1595ben 25. Lora ualo Hadnagisagott szerze, es 8. lora ualo fizettest, azmelhelben azmi keues Idön lakhatam, Elethemett mondom keduemre Elem, igaz Iffiu legemnek modgiaszerent, Jo Zolgaim, Louaim es Agaraim iok leuen.

Hadnag'-
saghra
ualo első
allasom.

meghatván, sebbe esém, de a' tatárokat a' Dunának ismét ugratván, sok ezer köztük megivá a' Dunát, etc. Melly sebeségemben Győrben mint 15 napig fekvén, nem bízhattam magamat, hanem Szombathelyre Hersenczi János sógorom házához vitetvén magamat, lett majd harmadfél hónapig gyógyulásom.

Azonban pedig Győr elveszvé, és Pápát is pusztán hagyván a' magyarok és németek is benne levén, kiben Túri Farkas kapitányképe volt, az én vági jószágom is mind elpusztulván Rába közel, de égestül mégis a' Vági falu megmaradván, maradtanak meg a' kastélyban mégis az én ispánom, szolgálaim, és futott szegénység, melly föld akkorban minemü szörnyűségben volt, és mind az egész Rába belső fél mind Bécsig, és rémülésben, nincs, azt ki meg irhatná.

Pápa
veszése.

A' győri katonákban pedig a' kik megmaradtanak vala, a' Győr alul való elfutásban és egyéb harcokban, rendelte és szállította őket Mátyás herczeg Óvárba, hová való mivel én is valék, és a' sebbül már megerősedtem vala, menék be Óvárba, hogy én fizetésemet felvevén, többé ott ne maradnék.

De mikoron a' mustra nem mingyárt eljött volna, (a' mint én reménylem vala), az ottvaló német kapitánynak tetszvéen szolgálatom, megmarasztá a' helyben. Melly helyben jobban jobban forgolódván és mint vitézlő népnek fő és vicekapitányomnak, sőt még a' menyecskéknek is kedvükbe jutottam volna, a' fő-kapitány, kinek Sidmont Hagir vala neve, in anno 1595. 25 lóra való hadnagyságot szerze, és 8 lóra való fizetést, a' melly helyben a' mi kevés időn lakhattam, életemet, mondom, kedvemre élém igaz ifjú legénynek módja szerint, jó szolgálaim, lovaim és agaraim jók levén.

Óvárban
való laká-
som.

Hadnagyságra való
első állá-
som.

Ismeg
Owart el
hagiasom-
nak oka.

Ott Lethemnek azertt mintt kett Eztendeie utan, len
megh fogtatasa, Egi Battiamnak az f̄w Capitantul Chiabi
Mihal neuönek ki az helben f̄w Waida uala 300 gialognak,
arulossagnak szine alatt, k̄y igen igaz es theökellethes Jam-
bor f̄w Emberuala, s nagi Artattlan, Az Capitanommall ue-
gette megh haborodam, Es el akaruan haginom az Helt bu-
czuzam az Capitantul, de eö minel igen roz Emberuala,
nem akar uala el boczattni, es en meg izennem neki,
hogi nem lakom Capitansaga alatt mint ollian roz Em-
bernek, Tartoztatas ala uete engemis, ugi hogi ne le-
gien szabad eö hire nek̄wll sohous k̄y mennem, Es az
Warasbul k̄y 45. napig nem uolt szabad sohous men-
nem, de zelliel rezegeskednem az Warasban zabad uolt.

Ouarbul ki
Menesem.

Fel boczattuan azertt Herczeg Vrunkhöz enis egi
Emberemett, paranczolatott hozek az Capitanra hogi fell
boczasson eö felsegehez igassagom megh bezelnj, nem
akaruala ugis el boczattnj, De en Egikoron Louaimatt
Niergelttettuen ki menek az kapun, es felmenek Posou-
ban az Herczeghez akor ott leuen az Giwlesben, Ho-
lott szegin Nadasdi Wram segettsegeuall meg mene-
keduen, minden ram zertzett giwleölsegbull, menek Sar-
uara szolgalatra.

Saruara
ualo zer-
zödesem.

Hous miuell annak elötteis hiuatalom uala, mind
az Wrtul smind szegin Capitanomtull Marothi Mi-
haltull, Eöttuen Louon Hadnagisagott ada az Wr, az
feiedelem zolgai kezött ualo fizetesen, kik Papabul,
Bezprembwll ualok ott tartattnak uala, az kiknek az
Vr utan f̄w Capitanniok uala, zegin Marothi Mihall, etc.
In Anno 1597.ben ezek mind leuen.

Papanak
megh ue-
tele es ott-
ualo la-
kasom.

Nem sokatt lakhattuan azertt Saruarath ugian
azon Eztendeöben, len megh szallasa Papanak az Tö-
rökre szegin Swartzenburgtul, azmel' hellt az Vr Is-
ten köröztien kezben aduan ugian 1597 Eztendeöben,

Ott létemnek azért mint két esztendeje után lén megfogtatása egy bátyámnak a' fő-kapitánytul, Chiabi Mihály nevűnek, ki a' helyben fő-vajda vala 300 gyalognak, áru-lóság színe alatt, ki igen igaz és tökéletes jámbor fő-ember vala, 's nagy ártatlan, a' kapitányommal végette megháborodám, és el akarván hagynom a' helyt, búcsúzám a' kapitánytul, de ő, mivel igen rossz ember vala, nem akar vala elbocsátni, és én megizeném neki, hogy nem lakom kapitánysága alatt mint olyan rossz embernek, tartóztatás alá vete engem is, úgy, hogy ne legyen szabad ő hire nélkül sohová kimennem, és a' városbul ki 45 napig nem volt szabad sohová mennem, de széllel részegeskednem a' városban szabad volt.

Ismét
ővárt el-
hagyá-
sonnak
oka.

Felbocsátván azért herczeg urunkhoz én is egy emberemet, parancsolatot hozék a' kapitányra, hogy felbocsásson ő felségéhez igazságom' megbeszélni, nem akar vala úgy is elbocsátni; de én egykoron lovaimat nyergeltetvén, kimenék a' kapun és felmenék Pozsonyba a' herczeghez, akkor ott levén a' gyűlésben, holott szegény Nádasdy uram segítségével megmenekedvén minden rám szerzett gyűlölségből, menék Sárvárra szolgálatra.

Óvárbul
kimené-
sem.

Hova, mivel annakelőtte is hivatalom vala, mind az úrtul, 's mind szegény kapitányomtul Maróthi Mihálytul, ötven lovon hadnagyságot ada az úr a' fejedelem szolgálji között való fizetésen, kik Pápából, Beszprémből valók ott tartatnak vala, a' kiknek az úr után fő-kapitányuk vala szegény Maróthi Mihály, etc. In anno 1597. ezek mind levén.

Sárvárra
való szer-
ződésem.

Nem sokat lakhatván azért Sárvárott, ugyan azon esztendőben lén megszállása Pápának a' törökre szegény Schwartzenbergtul, a' melly helyt az úr isten keresztyén kézbe advá ugyan 1597. esztendőben,

Pápának
megvétele
és ott való
lakásom.

Augustus Holnapban, len nekünk az Saruari Hadnak az az 400 Louasnak es 500 Gialog Haiduknak oda rendeleseönk fw Capitanunk leuen azon megirtt Marothi Mihaly.

Bezpremben ualo Lakasom es maradasom.

Ismeg masodik Eztendeöben az az 1598ban len Thaborban szallasunk, az holott, Sberben ismeg Palotatt Bezpremett Thihantt, Wasontt es Gezttest, egizer-smindualo utonkban meg Venk, Holot Ismeg en maradek az en Hadnagisagombeliekell es ismeg 50 louas Kathonakall Bezpremben, Eleg puzta es szik leuen mind lo Elesegbwl smind Egiebwll, Azon helnekis Capitania leuen mind Papauall egietemben, Marothi zegin.

Elsö Hazassagomnak meg Irasa köuettekzik.

Mikoron annak okaertt az Niomorultakon mindenkoron köniörwllö Isten, az Eö hýueit meg thekenttuen, azon 1598. Eztendeöben ki kelettkortt az az Husuett utan ualo Wasarnapra uiradon, az ö czudalathos kegielmessegbwll Geörtt kereztien kezben atta uolna, Es az en szegin niomorult Haszam es Waghy Jozzagomis szepen meg szabaldulth uolna, es az reghi Allapatt zerentt az EleöbyWeghazak mind köröztien kezeben ismegh keröltek uolna, kezdem ismeghEpettgettni regi hazam taiatt, azmel'Waghi Hazam körwll sohol sem kertt sem Maior egi karo üegig nem uala, az kwfalnal egieb. Az en kegielmes Istenömnek azertt zentt Leölke ucerlesebwll, es szegin Capitanomnak Marothy Mihalnak inteseböl Hazassagra gondolom magamatt, Es In Anno 1599. Valaztam magamnak Hazas tarsul, az Nehay Witezleö Wicay Istuan Eözuegiet Lonn, Az Nemes es Nemzetös Ladony Annatth: Ladony Anna. Elsö kezfogasom iratik. kinek kezfogasanak napiaa zolgaltatott ugian azon Lonn Martiusnak 26. Napian.

augustus hónapban lén nekünk a' sárvári hadnak, azaz 400 lovasnak és 500 gyalog hajduknak oda rendelésünk, főkapitányunk levén azon megirt Maróthi Mihály.

Ismét második esztendőben azaz 1598ban lén táborba szállásunk, a' holott octoberben ismét Palotát, Beszprémet, Tihanyt, Vásonyt és Geszttest egyszersmind való útunkban megvénk, holott ismét én maradék az én hadnagyságombeliakkal és ismét 50 lovas katonákkal Beszprémében, elég pusztá és szűk levén mind ló-eleségből 's mind egyébül, azon helynek is kapitánya levén mind Pápával egyetemben Maróthi szegény.

Be-z-
prémében
való laká-
som és ma-
radásom.

Első házasságomnak megírása következik.

Mikoron annakokáért a' nyomorultakon mindenkoron könyörülő isten az ő hiveit megtekintvén, azon 1598. esztendőben kikeletkor, azaz, husvét után való vasárnapra virradón az ő csudálatos kegyelmességéből Győrt keresztyén kézbe adta volna, és az én szegény nyomorúlt házam és vági jószágom is szépen megszabadult volna, és a' régi állapot szerint az előbbi végházak mind keresztyén kezébe ismét kerültek volna, kezdém ismét építgetni régi házam táját, a' melly vági házam körül sohol sem kert, sem major, egy karó végig nem vala a' kőfalnál egyéb. Az én kegyelmes istenemnek azért szent lölke vezérlésébül és szegény kapitányomnak Maróthi Mihálynak intésébül házasságra gondolám magamat, és in anno 1599 választam magamnak házastársul a' néhai vitézlvő Viczay István özvegyét Lóson, a' nemes és nemzetes Ladonyi Annát, kinek kézfogásának napja szolgáltattott ugyan azon Lóson martiusnak 26. napján.

Ladonyi
Anna. Első
kézfoga-
som iratik.

Mintthogi penig akor zegin Marothi Mihali biria uala Losnak felett az Castelliall, az Wicay Georginek giermeki utan, Es mindenfele Jöuedelme Losnak szegin Attiamfiatt illethi uala, mig az első ura neueth uiselte, azmintt az fogadas szegin Marothytull es felesegetwll uala, lattuan mas gondolattiokatt szegin Tarsom, nem akarek kartt Joszaga Jöuedelmenek thennem, etc. Es az Hadakban ualo foglalatossagimis okokatt aduan, Hallaztam az Meniegzönknek Napiatt, mind szinthen, 1600. ezten-deig, azmeliben ugi mint Januariusnak 11 Napien len Menieközö szolgaltatasunk ugian azon Loson, sok fw bizott uraink ielen lethekortt. Haza hozuan azertt szegin felesegemett Ladonban miuel, Mihali Castelnak felitt iozagostul, Ladontt, es Gencziatt szegin Tarsom Eörökwl biria uala stöb Jozzagotis, Es szegin Marothiual minden dolgokrul meg igazottonk uolna, uolt Lakasonk zeginnell kiualtkepen Ladonban.

Menieközö szolgaltatasunk iratik.

Miuel penig ezközben az Bezpremi Kapitansagott az feiedelem elueuen Marothitull, atta uala eg Groff Thobias neuö fw Embernek, azki engem kerttuala mellette maradnom az Vice Capitansagnak tiztiben, nem sok idcie leuen hazassagomnak, Bezprembwl haza kwldem Wagra fwuelnj az Louaimatt, hagiuan uagi neegi Paripamatt Zolgaimal Bezpremben. Azmel wdökeözben felmenuen mint 600 Thatar Rabakeöznek es az Egez Papocz Videkenek el rablasara, az en Louaymatis, mind szegin felesegemnek io Hatt zekeres louajual, es az magam 4 szekeres louauual es egi fw Louammall, s Paripakall, az az. 17. Louamatt, 8 Eökremett el ueuen, 3 szolgammatt le Waguan az Mezörwl uittek mind ell. sok teöb falutt az Kemeniess allatt el Raboluan.

Nagi karuallasim.

Mel karuallasimatt mikoron meg hallottam uolna, Bezpremben, Indulek haza, noha nem uala otthon az

Mint hogy pedig akkor szegény Maróthi Mihály birja vala Lósnak felét a' kastéllyal a' Viczay Györgynek gyermeki után, és mindenféle jövedelme Lósnak szegény atyámfiat illeti vala, míg az első ura nevét viselte, a' mint a' fogadás szegény Maróthitúl és feleségétül vala, látván más gondolatjukat szegény társam, nem akarék kárt jószága jövedelmének tennem, etc. És a' hadakban való foglaltossáim is okokat adván, halasztám a' menyekzőnknek napját, mint szintén 1600. esztendeig, a' mellyben, úgy mint janariusnak 11. napján lén menyekző-szolgáltatásunk ugyan azon Lóson sok főbizott uraink jelenlétekor. Haza hozván azért szegény feleségemet Ladonyba, mivel mihályi kastélynak felét jószágostul, Ladonyt és Gönczit szegény társam örökül birja vala, 's több jószágot is, és szegény Maróthival minden dolgokrul megigazodtunk volna, volt lakásunk szegenynél kiváltképen Ladonyban.

Menyek-
ző-szol-
gáltatá-
sunk ira-
tik.

Mivel pedig e' közben a' beszprémi kapitányságot a' fejedelem elvevén Maróthitúl, adta vala egy gróf Tobiás nevü fő-embernek, a' ki engem kért vala mellette maradnom a' vice-kapitányságnak tisztében; nem sok ideje levén házasságomnak, Beszprébül haza küldém Vágra füvelni a' lovaimat, hagyván vagy négy paripámat szolgálaimmal Beszprémben. A' melly időközben felmenvén mint 600 tártár Rábaköznek és az egész Papócz vidékének elrablására, az én lovaimat is, mint szegény feleségemnek jó hat szekeres lovaival, és a' magam 4 szekeres lovával és egy főlovammal 's paripákkal, azaz 17 lovamat, 8 ökrömet el vivén, 3 szolgálmat levágván, a' mezőriül vitték mind el, sok több falut a' Kemenes alatt elrabolván.

Nagy kár
vallásim.

Melly kárvallásimat mikoron meghallottam volna Beszprémben, indulék haza, noha nem vala otthon a'

Capitan, az helt io modgianall hagianan, ug' hogi. 7. Napra meg uiza therek, holot mikoron szegin feleségemett Ladonban thalaltam uolna, karunkatt egimas zerelmeiertt el feleitenk egimast uigaztaluán, egimas Eletett cziak kiuniuk uala.

Az holott nem meruen sokatt kesnem Indulek be Bezpremben, szegin feleségem Mihilig keseruen, Juniusnak első Napian.

Papan az
Frantzi-
aktul ualo
rabsagom
iratik.

Mel Vtamban menthemben Erkezem Papa eleiben, Holott mikoron be akartam uolna, szegin Marothi uramal ualo nehan zomra, miuel estue fele uala, mennem, az Frantzusok nem boczatanak be, Hanem az Bastiarul izenek be szegin Marothinak kerettuen meg bocziasson, mertt nem boczatnak be az Frantziak, En Penig sótt abban semitt nem tuttam uolt, hogi az Arulo Frantziak mar cö magatt cörizett ala nettuen, az Egez Vitezleö Nepett fegiuerektöll meg foztattak uolt, es az Törököknek Papatt meg igerthek uolt, etc.

Töröknek
Papatt ad-
giak az
Frantz.

Azmel' otllethemett mikoron meg erthette uolna szegin Marothý, hatt kerette az Frantzuz Capitantt hogi be eresztessen engem, En penig mar az Hozuklö fele hallattam uala, Es uiza hiuattuan szegin Marothi 8 Magammal be menek Papara, holott szegin soha aznap ký nem Erezthe Waczorara ott marazttuan, de azon nap az Franczuzok ki Boczattnak uala, Azon Eyel azertt igen Juan masnap ký akarok uala mennem, de az Frantzuz Aruloknak mas Eszek iuttuann, az en dolgomban is hallogatast tenek, az az Röüideden meg iruan Hatt ök Zinthen akorra mar uartak az Törököket be Papara, es harmad nap el iuttuan az Törökök mind az Egez Warasbeli Nepet Rabba theuek az Frantzuzok miuell az Warasban felessen ualanak, Es engemis Marothinal Thalalluan, Es sokan az Hazban Puskas es Dardas kezzell

kapitány, a' helyt jó módjával hagyván, úgy hogy 7 napra meg visszatérék, holott mikoron szegény feleségemet Ladonyban találtam volna, kárunkat egymás szerelmeiért elfelejténk, egymást vigasztalván, egymás életét csak kívánjuk vala.

A' holott nem mervén sokat késnem, indulék be Beszprémbe, szegény feleségem Mihályig kísérvén juniusnak első napján.

Melly utamban mentemben érkezém Pápa eleibe, holott mikoron be akartam volna szegény Maróthi urammal való néhány szómra, mivel este felé vala, mennem, a' francziák nem bocsátának be, hanem a' bástyáruul izenék be szegény Maróthinak, kéretvén: megbocsásson, mert nem bocsátanak be a' francziák; én pedig sőt abban semmit nem tudtam volt, hogy az áruló francziák már ömagát őrizet alá vetvén, az egész vitéztlő népet fegyverüktül megfosztatták volt, és a' törököknek Pápát megigérték volt, etc.

A' melly otlétemet mikoron megértette volna szegény Maróthi, hát kérette a' franczia kapitányt, hogy beeresztessen engem, én pedig már Hozukló felé baladtam vala, és visszahivatván szegény Maróthi 8. magammal bemenék Pápára, holott szegény soha az nap ki nem ereszte vacsorára, ott marasztván, de azon nap a' francziák kibocsátanak vala: azon éjjel azért igen iván más nap ki akarok vala mennem, de a' franczia árulóknak más eszük jutván, az én dolgomban is halogatást tének, azaz rövideden megirván, hát ők szintén akkorra már várták a' törököket be Pápára, és harmadnap eljutván a' törökök, mind az egész városbeli népet rabbá tevék a' francziák, mivel a' városban felesen valának, és engem is Maróthinál találván, és sokan a' házba puskás és dárdás kézzel

Pápán a'
francziáktul
való rab-
ságom
iratik.

Töröknek
Pápát ad-
ják a'
francziák.

Papan na- be wttuen fegiuerinktöwl meg foztanak, sött Estue En-
 lo Wasban ueretesen. göm Chiaby Mihallt es szegintt Marothitt Wasban uerenek.

Éi szalad-
 uj aka-
 runk.

Mar azertt yl szörniw uezedclem hogi talalt uolna, es minden Morhaiokban felesegek gyermekekben az Magiaroknak Sakmantt tettek uolna az Arulok, Es Mys szegin Marothiuall Chiabi Mihal. Baliarcz Sandor Koppani Peter, es teöb szolgak mint. 15. egi hazban tartattnank, gondolank hogi szabadulasunkban modot keresönk, Es mikoron, mind Marothi, smind en az Wassatt el meczettek uolna, uegezenk aztt hogi az Frantziakatt meg wssök Eyell, az kik tizen, tizen, ugian egi hazban uelönk leuen öriznek uala, szelliel az Egez Maitheeni haza körwl kiben ualank felessen starasatt tarttának uala töbenis, az kikre ket louas legieniet szegin Marothinak ualazttank hogi kezdök legienek, kik nem merenek semitt, az hagiott oran indetany, De en, masnapraiuuttuan, bizoniara miuel szegin feleségemett zanuuan, nem szanom uala halalomatt, ra felelek hogi kezdö lezek az dolognak, etc.

Az Franz:
 nato har-
 tzom.

Eg' Eyell 15. Napia mar leuen ottualo rabsagonknak, az Vegezses szerentt, ki hiuek egi frantziat az kamora szekre, az holott az Wasamatt le ueuen az Lahamrull, hoza keszwlek az Dologhoz, Es az Kamorazek aytaian ky ugarduan meg kapam az frantziatt, es az földre rantam, thwle el akaruan uonnom az szabliatt, De miuel az kamorazek cziak az Pittuarbanuala, es az Francia alattam kialt uala, En ki futamam az Masik ayton Remenluen hogi az teöb Rabokban lez utauuam Jöuendö, es az ott allo strasais, (hogi rettenetesesen meg siualkottam uolna) el futu, s Azonkepen az kegielmes Isten ky uin az Masik Haz uduaraban, cziak egi Istuan pap neuö Kathona utannam Jöhettuen, az teöbi

beütvén, fegyverinktül megfosztának, sőt este engem, Chiabi Mihályt és szegény Maróthit vasba verének. Pápán való
vasba ve-
retésem.

Már azért illy szörnyü veszedelem hogy talált volna, és minden marhájukban, feleségük, gyermekükben a' magyaroknak zsákmányt tettek volna az árulók, és mi is szegény Maróthival, Chiabi Mihály, Baliarcz Sándor, Koppáni Péter és több szolgák mint 15. egy házban tartatnánk, gondolánk, hogy szabadulásunkban módot keressünk; és mikoron mind Maróthi, 's mind én a' vasat elmetszettük volna, végeznék azt, hogy a' francziákat megüssük éjjel, a'kik tizen-tizen ugyan egy házban velünk levén, őriznek vala; széllel az egész Majthényi háza körül, kibeválánk, felesen sztrázsát tartnak vala többen is, a'kikre két lovas legényét szegény Maróthinak választánk, hogy kezdők legyenek, kik nem merének semmit a' hagyott órán indítani; de én más napra jutván, bizonyára, mivel szegény feleségemet szánván, nem szánom vala halálotmat, ráfelelek, hogy kezdője leszek a' dolognak, etc.

Elszaladni
akarunk.

Egy éjjel 15 napja már levén ottvaló rabságunknak, a' végezés szerint kihivék egy francziát a' kamaraszegre, a'holott a' vasamat levevén a' lábamrul, hozzá készülék a' dologhoz, és a' kamaraszeg ajtaján kiugorván, megkapám a' francziát és a' földre rántám, tőle el akarván vonnom a' szablyát, de mivel a' kamaraszeg csak a' pitvarban vala, és a' franczia alattam kiált vala, én kifutamám a' másik ajtón, reménylven, hogy a' több rabokban lesz utánam jövendő, és az ottálló sztrázsa is, (hogy rettenetesen megsivalkodtam volna,) elfuta, 's azonképen a' kegyelmes isten kivén a' másik ház udvarába, csak egy Pap István nevü katona utánam jöhetvén, a' többi

A' franczi-
ákali
harczom.

köszölis egi sem, merit az teöb Eörizeök meg aluan az Aýtott senkitt nem boczattak kÿ.

Papay
Varasban
ualo ke-
rengesem.

Immar azertt az Warasban az Vtczan leuen es Istuan Papis masua futtuan, Vereodem az sok Istrasa között, az kÿs Borsos giörfelöllualo Basta, es az szcegelett nag' Bastia köze, az hol az Czatorna uan közel azhoz, holott sem kötelem semi nem leuen, es mindenfelöll az sok strasa körwlem, raszanam magam; es lassan ki haguan az Palank kötöfaia uegere kÿ Vgram az Arokban, Az holott bizoniara cziak meg nem halek, es Ezekben ueuek az Eörzeök, es mig az mas arkon fell maszek adig Annian futanak oda hogi az swron ualo hozam löuestwll az mel granatt dolman kurta raitam uala, kett helen altal menuen az globis, megis magam meg nem sebeswlek, az en meg ualto Cristusom gondgia uiselese altal.

Az Bastia.
kÿ sza-
ladasom
es zeren-
ezem.

Igi azertt mikoron az ur Isten czuda nagi Vakmerö prbalasom altall kÿ uitt uolna, Marczaltheöre iutek, az holott el uagatam az Vasatt az fel labomrulis, miuel Papan cziek fel labomat szabadetthattam uala el, Es onnand indulek szegeni felesegemett meg keresnöm.

Szezin fe-
lesegemet
talalansom.

Kÿ mikoron meg Ertette uolna szabadulasomatt, Es enis Mihalinal altal mentem uolna az Raban, hatt szegin Gioroban elömben iwitt, kiuel mikoron egimast megh lattok uolna, Es egimast latasan nagi örömönk lettuolna, halakatt az Istenek adank diczeruen uelem thett nagi hatalmassagarul. mel masodik örömönk lett, Zentt Iuan nap Estin, Hazassagunknak Eötödik holnapiaban.

Sok karuallasim miatt azertt, (az az 21. louamatt zolgaimal el ueztuen) es magamon is teörtent szerenczettlensegim miatt, az Bezpremi Vice Capitansagott el

közül egy sem, mert a' többi őrzők megállván az ajtót, senkit nem bocsátottak ki.

Immár azért a' városban az utcán levén, és Pap István is máshová futván, verődém a' sok isztrázsa között a' Kisborsos Győr felül való bástya és a' szegelet nagy bástya közé, a' hol a' csatornya van, közel ahhoz, holott sem kötelem semmi nem levén, és mindenfelől a' sok sztrázsa körülem, rászánám magam', és lassan kihágván a' palánk kötőfája végére, kiugram az árokba, a' holott bizonyára csak meg nem halék, és eszükbe vevék az őrzők, és míg a' más árkon felmászék, addig annyian futának oda, hogy a' sűrűn való hozzám lövéstül, a' melly kurta granát-dolmány rajtam vala, két helyen általmentvén a' golyóbis, mégis magam meg nem sebesülék, az én megváltó Krisztusom gondjaviselése által.

Pápai városban való kerengésem.

A' bástyán kiszaladásom és sze-rencsém.

Így azért mikoron az úr isten esuda nagy vakmerő próbálásom által kivitt volna, Marczaltőre juték, a' holott elvágatám a' vasat a' fél lábamról is, mivel Pápán csak fél lábamat szabadíhattam vala el, és onnand indulék szegény feleségemet megkeresnöm.

Ki mikoron megéretette volna szabadulásomat, és én is Mihályinál általmentem volna a' Rábán, hát szegény Gyóroban előmbe jött, kivel mikoron egymást megláttuk volna, és egymás látásán nagy örömünk lett volna, hálákat az istennek adánk, dicsérvén velem tett nagy hatalmasságáruól, melly második örömünk lett szent Iván nap estén, házasságunknak ötödik hónapjában.

Szegény feleségem találása.

Sok kárvallásim miatt azért, (azaz 21 lovamat szolgálúmval elvesztvén,) és magamon is történt sze-rencsételenségim miatt, a' beszprémi vice-kapitányságot el-

hagiam, es szegen feleségemmel, hazi lakasnak adam magamat.

Isteny
Ostori
köztönk
Regnal-
nak.

Az Eztendeöben penig, az Istennek három erös Ostora Egitzersmind Regnall uala, tudni illik az fegiuer, az az szörniw Hadak, Masodik az Pestis, es harmadik az Ehseg, az az oli dragasag leuen, kiualtkepen mint. 2. holnapig, hoga egi Giöri reghi keöböll buzatt. 7. Tal- leron, s haton adnak uala. Es Ladonkörwllis mind szer- then szörnien halnak uala az Mirig'ben, sött szegin fe- lesegem szolgáló Leani közöllis mar kettöis es Maiori- abul megh holt uala, Noha ualamennire Waagh felel- mes uala az Czatazo Törököktwll, de miel sohol sen- ky ott nem halluala, menek oda zegin Tarsommal.

Szegin
Tarsom
halalanak
meg irasa.

Az holott mikoron maid egi holnapigh mar laktam uolna, Egi zomoru es keserues Eyett thamazta az elő Isten azen zegin zerelmes Tarsomnak Elethe uegezesere, az az mindzentthonak 21 napiara uiradon, Az Pestis raita kele, kinek izoniu merge el Jaruan szegentt, ma- sodnapra mind szauaban meg lassudek mind labatul es Ercietwll el Valek,,

Testamen-
tom tetele.

Meg hall.

Mellicet mikoron szegin meg ismertt uolna magaban (miel igen okos Ember uala) hoga megh Hall, keze- rette engem hoga Testamentomosokat hiuassak, sok zep szokall keruen, kit maid nem akarok uala en, Az kitt mikoron megh czelekettem uolna Testamentomott then, Es minden neucl neuezett morhaiatt, keues köuöll, ne- kem hagia, Es az felseges Isten Nouembernek 2. Nap- iara uiradon, az az Mindzentnapholtakelue ky ki- uana ez Vilagbul, nekem bizoniara nagi keserues ba- nathomra, es siralmomra. Mel szegin szerelmes Tar- somatt es masodik ABIGAILT, Themettem ugian azon Wagon az kis Waghi Zentt Egihazban, Kis- faludi Balas suogorom es teöb bizott zomzedim ielen

Szegen-
nek The-
metese.

hagyám, és szegény feleségemmel házi lakásnak adám magamat.

Az' esztendőben pedig az istennek három erős ostora egyszersmind regnál vala, tudnillik a' fegyver, azaz, szörnyü hadak, második a' pestis, és harmadik az éhség, azaz, olly drágaság levén, kiváltképen mint 2 hónapig, hogy egy györi régi köből búzát 7 talléron 's haton adnak vala. És Ladony körül is mind szertén szörnyen halnak vala a' mirigyben, sőt szegény feleségem szolgáló-leányi közül is már kettő is, és majorjából megholt vala, noha valamennyire Vág félelmes vala 'a' csatázó törököktül, de mivel sohol senki ott nem hal vala, menek oda szegény társammal.

Isten ostori köztünk regnálnak.

A' holott mikoron majd egy hónapig már laktam volna, egy szomorú és keserves éjet támaszta az élő isten azén szegény szorelmes társamnak élete végezésére, azaz mindszent hónap 21. napjára virradón a' pestis rajta kele, kinek iszonyú mérge eljáván szegényt, másodnapra mind szababau meglassúdék, mind lábátul és erejétül elválék.

Szegény társam halálának megírása.

Mellyet mikoron szegény megismert volna magában, (mivel igen okos ember vala,) hogy meghal, kényszerite engem, hogy testamentumosokat hivassak, sok szép szókkal kérvén, kit majd nem akarok vala én; a' kit mikoron megcselekedtem volna, testamentomot tén, és minden névvel nevezett marháját kevés kívül nekem hagyá; és a' felséges isten, novembernek 2. napjára virradón, azaz, mindszentnapholta-keve kikiváná e' világbúl, nekem bizonyára nagy keserves bánatomra és siralmomra. Melly szegényszerelmes társamat és második Abigailt temettem ugyan azon Vágon a' kis-vági szentegyházba Kisfaludy Balás sógorom és több bizott szomszédim jelen

Testamentomtétel.

Meghal.

Szegénynek temetése.

leuen Themetese kortt. Kiertt köniörgök en Istenöm
En Istenöm, engedmegh ha az the zent Neuednek
diczerethire uagion, hoki az en gondolathom szerentt,
ne legien szegennek otth megh es el Rotthadasa, hanem
megh mas iob Tiztesseges helre houa szantam themettes-
sem, Es magamatis melleie. AMEN.

Es ig' yl röuid wdön az ur Isten egimastul el ua-
lazta tiznapheian tiz holnapig egiwtt cziak lakhattuan
kedues hazassagnkban, az az mind Hazassaga smind
Halala lett zegin felesegemnek in A. 1600.

Eözüeg'segemnek megh irasa.

Thouaba mikoron szegin felesegemnek Jozsagatt
birtam uolna az maga Testamentoma zerentt, az Attia-
faj ugimintt Kisfaludi Balas, kinek első feleségeuel egi
uolt zegin Tarsom, nem igazolliak uala az Testamen-
tomott, miuel zegen Tarsom mind en thwlem, smind az
Kisfaludi-
ual ualo
törüenni-
wnk.
masik Vratul magtalan uala. De sok fw bizott urain
es io Baratinknak egiben giöittesekell Törüennek creztem
az Testamentomott, mel szegin felesegemnek io mod-
dall tett Testamentomatt, helien hagia az Teörüenj, es
ujoban mindent sött megh Itele: Azmel szegin Tar-
somnak ram maradott morhaia, mind Hordo borokall,
Aztagokall, Labas morhauall, es Egieb Ezwst miuel, etc.
az magam egiben Computatioia szerentt tetth: 7000. f.
ualott.

Ez wdökezen penig miuel Kanisatt Ibrahim Bassa
meg uetteuala, Es az Feiedelem az Kanisay fizettest ugi-
mintt Ezer louastt es Annj gialogost Saruara rendeltuala,
Saruarat
ualo ma-
sodzor la-
kasom.
Enis az Vr kedueiertt, Es Rattky Menihartt Kereseertt
attam uala oda az Fizetesre magamatt, kiualtkepen az
Pöreim otalmazasacrtt, holott Eöttuen louou ualo Hadnag-

levén temetésekor. Kieért könyörgök, én istenem, én istenem, engeddd meg, ha a' te szent nevednek dicséretére vagyon, hogy az én gondolatom szerint ne legyen szegénynek ott meg – és elrothadása, hanem még más jobb tisztességes helyre, hová szántam, temethessem, és magamat is melléje. **ÁMEN!**

És így illy rövid időn az úr isten egymástul elválaszta, tiz nap hiján tiz hónapig együtt csak lakhatván kedves házasságunkban, azaz, mind házassága 's mind halála lett szegény feleségemnek in a. 1600.

Özvegységemnek megírása.

Továbbá mikoron szegény feleségemnek jószágát birtam volna a' maga testamentoma szerint, az atyjafiai, úgymint, Kisfaludy Balás, kinek első feleségével egy volt szegény társam, nem igazolják vala a' testamentomot, mivel szegény társam mind éntölem 's mind a' másik urátul magtalan vala. De sok fő-bizott uraim és jó barátinknak egyben-gyűjtésükkel törvénynek eresztém a' testamentomot; melly szegény feleségemnek jó móddal tett testamentomát helyén-hagyá a' törvény, és újabban mindent, sőt megitéle; a' melly szegény társamnak reám maradott marhája mind hordó-borokkal, asztagokkal, lábas marhavál és egyéb ezüst-mivel etc. a' magam egybe computatiója szerint tett 7000 f. valót.

Ez időközben pedig, mivel Kanisát Ibrahim basa megvette vala, és a' fejedelem a' kanisai fizetést, úgymint ezer lovast és annyi gyalogost Sárvára rendelt vala, én is, az úr kedviért és Rattky Menyhárt kéréséért adtam vala oda a' fizetésre magamat, kiváltképen a' pöreim ótalmazásáért, holott ötven lovon való hadnagy-

Kisfaludy-
val való
törvé-
nyünk.

sagom leuen, Menenk az Eztendeöben szekes feieruar ala, az Wrrall, ugi mint in Anno 1601. meliben meg ueuen aztt, es az Wezer Passaualis Hartzolgattuan, miuel segettsegere iwtt uala feieruarnak, meg otalmazank az Ezten-deöben Isten segetsegeuell.

Ezalatt penig engeöm Egi io akaró fö bizott uram Starsitt kis Farkas, ky Göri Vice Capitan uala, giakor-tanalo Leuel irasiual ker uala, hogi melleie menniek szolgálnom Giorre, es ugian azon Taborbanis feieruar ala iruan, ra felelek hogi be menek hoza Görre, es uege-zek mindentt uele, Es haza menuen az Taborbül, be menek Görre, es rafelelek hogi ha meg otalmazhatt hogi mellette magiaradgiak, es Feieruarban nem köldetem, megh maradok mellette es ky kelettben be menek Geörben.

Göre ualo
igerkezec-
tem.

Masodikzor ualo Hazassagomnak megh irasa köuetkezik.

Hog' irthanak uolna azertt 1602, köniörgek az en kegielmes Istenömnek, hog ennekem mutasson mas Tar-satt, az en szegen meg holt felesegemhelett, kiuel zentt felsegett szolgáluan, minden Elethemett zentt akarattia zerentt Rendelhessem, Az melliet az en Istenöm zentt fiaertt meg halgattuan: mutata nekem zentt leölke altall egi Aruatth Reöytökön, Aznehay Nemes es Witezleö Waghÿ Janos Eözüegienek leaniatt, W a g hÿ S u s a n - n a t t h, ugian azon Nagi Waghi Nemzettbüll ualott, az melibeöll az Attiam Annia, az Wen Waghi Susanna uala, azmell ugian Wer zerenttis Attiamfia uala, de thaulualo, iob Aniamrul, etc.

Iffiabik
Waghi
Susanna.

Kinek mikoron mind Nemzettsegenek io es tiztesse- ges uolta, mind penig az leannak, io Erkölczefelöllualo io hir, new, hallas, teczett uolna, Januariusnak 4 Napian,

ságom levén, menénk az' esztendőben Székes-fejérvár alá az úrral, úgymint in anno 1601. mellyben megvevén azt, és a' vezér basával is harczolgtván, mivel segítségére jött vala Fejérvárnak, megótalmazánk az' esztendőben isten segítségével.

Ez alatt pedig engem egy jóakaró fő-bizott uram Starsitt Kis Farkas, ki győri vice-kapitány vala, gyakorta való levél-írással kér vala, hogy melléje menjek szolgálnom Győrre, és ugyan azon táborban is Fejérvár alá írván, ráfelelék, hogy bemegyek hozzá Győrre, és végezek mindent vele, és haza menvén a' táborbul, be-

Győrre
való ígér-
kezetem.

Másodikszor való házasságomnak megírása következik.

Hogy irtanak volna azért 1602. könyörgék az én kegyelmes istenemnek, hogy énnekem mutasson más társat, az én szegény megholt feleségem helyett, kivel szent felségét szolgálván, minden életemet szent akaratja szerint rendelhessem; a' mellyet az én istenem szent fiáért meghallgatván, mutata nekem szent lelke által egy árvát Rőjtökön, a' néhai nemes és vitéz Vághy János özvegyének leányát, Vághy Zsuzsánnát ugyan azon nagy-vági nemzetbül valót, a' mellybül az atyám anyja, a' vén Vághy Zsuzsánna vala, a' melly ugyan vér szerint is atyámfia vala, de távol való jobbanyámról, etc.

Ifjabbik
Vághy
Zsuzsán-
na.

Kinek mikoron mind nemzetségének jó és tisztességes volta, mind pedig a' leánynak jó erkölce felől való jó hír-, névhallás tetszett volna, januariusnak 4. napján

Kéz fogá-
sunk.

Sittkey Geörgi uramsogorom es Cziraky Moyses Komam altall megh kerethem, kinck kezfogasanak Napia zolgal-
tatott az felliöll megh irtt Eztendeöben, es Napon, teöb
bizott uraim s Atiamfaj ielen letek kortt Roytökön.

Meniegzö
zolgalata:

Miuel penig az Hadakozo wdök es Geörben ualo
igierkezethemis elöttem uala, Bizott uraim s Attiamfaj
thanaczabul, es Egienlö Akarattbul uegezenk egi Röuid
Napott az Meniegzö zolgalatasnak, Az melliet Isten meg
aduan Ernwnk, len Menieközö zolgalatasunk Roythökön,
Azon zegin Ipam Waghi Ianos Hazanall, in Anno 1602.
Februariusnak. 17. Napian, Felesegem Ideienek tizenhett
Eztendeös koraban, Es ekepen len az Isten akarattia es
uegezese zerent, hoga szaz Eztendeöuell az en Hazassa-
gom előtt, az Nagi Apam Wathay Ferentz (azmintt fel-
liöll meg irtam) Waghi Susannatt, es Enis Wnokoia
Wathay Ferent, Waghi Susannatt zaz eztendö utan fele-
segeöl uettem, mell en Allapathom mint lez Iöuendeöben,
En Istenöm, en Istenöm, cziak the thudod, de az kezdehti
az en dolgomnak keserwseg len, keues öröm uthan, mint
maid alab meg irom.

Szükses
Feieruar-
ban ualo
rende-
sem iratik.

Haza hozuan azertt felesegemet Wagra, miuel mar
mind Belső, külsö hazamtaiatt meg Epettettem uala ugian
io Modon, Maiorrall, es egieb Istallouall, s kertekkell,
Be menek Geörre, az Mustra Commissariust ott leluen,
Es miuel mar az Neuemett az Feiedelem Registromaban
Eöttuen louon ualo Hadnagisagra be irtak uala: megh
monda az Commissarius, hoga eö felsegenek az akarattia,
hoga en Feieruarban Menniek, azkit haluan, nehez neuen
uem bizonniall, miuell az Feieruar meg maradasa igen
ketsegeskepen uala, es mezys uala Hazamtul, Es el akar-
uan hadnom inkab mind Hadnagisagott s mind Geörtt nem
akarok uala meg maradnom sem be feieruarban mennöm,
de az Commissarius es teöb Nemet fw Emberek sok

Sittkey György uram sógorom és Cziráky Mózsés komám Kézfogásunk.
által megkértem, kinck kézfogásának napja szolgáltatott
a' felül megirt esztendőben és napon, több bizott uraim
's atyámiai jelenlétükkor Röjtökön.

Mivel pedig a' hadakozó idők és Györbe való ígérke-
zetem is előttem vala, bizott uraim 's atyámiai tanácsá-
bul és egyenlő akaratbul végeznék egy rövid napot a'
menyekző-szolgáltatásnak; a' mellyet isten megadván ér-
nünk, lén menyekző-szolgáltatásunk Röjtökön azon szegény
ipam Wághy János házána in anno 1602. februariusnak
17. napján feleségem idejének tizenhét esztendő korában,
és e'képen lén az isten akaratja és végezése szerint, hogy
száz esztendővel az én házasságom előtt, a' nagy apám
Wathay Ferencz, (a' mint felül megirtam,) Wághy
Zsuzsánnát, és én is unokája Wathay Ferencz Wághy
Zsuzsánnát száz esztendő után feleségül vettem; melly én
állapotom mint lesz jövendőben, én istenem, én istenem,
csak te tudod; de a' kezdeti az én dolgomnak keserűség
lén, kevés öröm után, mint majd alább megírom.

Haza hozván azért feleségemet Vágra, mivel már
mind belső külső házam táját megépíttettem vala ugyanjó
módon, majjorral és egyéb istállóval 's kertekkel, bemenék
Györre, a' mustra - commissariust ott lelvén, és mivel már a'
nevemet a' fejedelem registromába ötven lovon való had-
nagyságra beirták vala, megmondá a' commissarius, hogy
ő felségének az akaratja, hogy én Fejérvárba menjek, a' kit
hallván, nehéz neven vém bizonynyal, mivel a' Fejérvár meg-
maradása igen kétségesképen vala, és messzi is vala házam-
tul, és el akarván hagynom inkább mind hadnagyságot 's mind
Györt, nem akarok vala megmaradnom, sem be Fejérvárba
mennem, de a' commissarius és több német fő - emberek sok

Menyek-
ző-szol-
gáltatá-
sunk.

Székes-
Fejérvár-
ba való
rendelé-
sem iratik.

Hazugsagokal es zep zonakall le Czöndezethenek, az remensegell hogi mast, mas Veghazbul ottan helettem rendelnek, es nekem mas Veghazi Allapatott adnak, kitt megis neueztenek uala holl.

Feiernar
rat uslo
tiztre ren-
dellete-
sem.

Engeduen azertt az Dolognak, kiuallkepen az Cze-
nekÿ Jozagomatt nezuen, be menck Feieruarban Aprillis-
nek Elsö napian, mel rutt Puzta es feölotte zik helluala,
Az holott (hogi sok zokall meg nem irhatom) keues ideön
egi leuele inta az Geöri Kiralkepenek, Ekkembergernek,
hogi cö felsegenek az Akarattia, hogi az feö Capitan utan
Feiernarban az Magiarsag ualamennj ott uolna, fÿw Had-
nagiok es Vice Capitanok en legiek, mel szamos Vitezlö
nep az kitt bele az feiedelem rendelt uala, Vala Harom-
zaz Louas, es Mas fel zaz Haydusagh. Mell tiztnel soha
Izettlenbett en nem tizteltem uala, es bizoniara banatom-
rais uala, lattuan minden Allapatott, hogi semi io belöle
nem köuettközik, De az io tiztesseges Hirneÿnek böczw-
leti, az kiertt giermeksegegmentÿll foguan zolgaltam nala,
nem Erezthe rea, hogi hattraessem feiedelmem Paranc-
zolattiatt, es az Ziksegnek Ideien Hazamnak es köröz-
tensegnek ne zollgalliak, etc.

Beczben
ualo ua-
laztata-
som es
meg tere-
sem.

Nem len mitt Thennem azert meg kelle maradnom
az nagi Puztahelben, Az honnand az Egez Magiar Vitezleö
nep fel ualazta az feiedelemhez Beczben, fizetesek meg
iobbitasaertth, az houa fel menuen, es Alkalmast kesuen,
Vekon ualazall meg theruen: ala Jöuek, es Ick Hazam-
nal Vagon uagj 15. Napigh, nem meruen kesnöm, miuel
az Helt az fÿw Capitanom erössen siettuen Epitteti uala,
es nekem meg hatta uala hogi ne kesnem.

Szegin
Tarsamtul
ualo el bu-
czusasom.

Juliusnak azertt 11. Napian ugian azon 1602 Ezten-
deöben, felesegemett siralmassan hagiuan: buczutt uek
thÿle, oly remenseguell biztattuan, hogi ismeg Zent
Jakab napiara meg therek hosza, azmoll szegin Arua

huzugságokkal és szép szavakkal lecsendesítének a' reménységgel, hogy mást más végházból ottan helyettem rendelnek, és nekem más végházi állapotot adnak, kit meg is neveztenek vala, hol.

Engedvén azért a' dolognak, kiváltképen a' csesz-neki jószágomat nézvén, bemenék Fejérvárba aprilisnek első napján, melly rüt, pusztá és felette szűk hely vala, a' holott, (hogy sok szókkal meg nem irhatom), kevés időn egy levele juta a' győri királyképének Ekkenbergernek, hogy ő felségének az akaratja, hogy a' fő-kapitány után Fejérvárban, a' magyarság valamennyi ott volna, fő-hadnagyuk és vice-kapitányuk én legyek, melly számos vitézljő nép, a' kit bele a' fejedelem rendelt vala, vala háromszáz lovas és másfélszáz hajdúság, melly tiszt-nél soha ízetlenebbet én nem tiszteltem vala, és bizonyára bánatomra is vala, látván minden állapotot, hogy semmi jó belőle nem következik; de a' jó tisztességes hírnévcnek becsülete, a' kiért gyermekségemtől fogván szolgáltam vala, nem cseszte reá, hogy hátra vessem fejedelmem parancsolatját, és a' szükségnek idején hazámnak és kereszt-yénségnek ne szolgáljak, etc.

Fejérvá-
rati való
tisztre
rendelte-
tése.

Nem lén mit tennem, azért meg kelle maradnom a' nagy pusztá helyben, a' honnand az egész magyar vitézljő nép felvászta a' fejedelemhez Bécsbe, fizetések meg-jobbításáért, a' hová felmenvén és alkalmast késvén, vé-kony válasszal megtérvén, alá jövék és lék házamnál Vá-gon vagy 15 napig, nem mervén késnök, mivel a' helyt a' fő-kapitányom erősen sietyén, építettí vala, és nekem meghagyta vala, hogy ne késnök.

Bécsbe
való vá-
lasztatá-
som és
megtéré-
sem.

Juliusnak azért 11. napján ugyan azon 1602. esz-tendőben feleségemet siralmasan hagyván, búcsút vék tőle, olly reménységgel biztatván, hogy ismét szent Jakab napjára megtérek hozzá, a' melly szegény árva

Szegény
társamtól
való elbú-
csúzásom.

Tarsomhoz az utan az az mar hogi eztirtam, ehez. 31. holnapia hogi megiek es eöis Var szegenj, Hazassagunknak. 5. holnapia cziak leuen, Es zellielualo Jarasom es dolgaim miatt, egiwtt lakasunknak 65. napia leuen. etc. Az az ig' az kegielmes Isten, ket zerelmes Tarsomtul yl hamar megh fozta, es keserette, Hogi en Istenöm En Istenöm, Vallion ugian el akarze zinthen Törleri ez föld-rwl, az sok Niomorusag altall, es nem köniörwlze soha Raytam, Kitt köniörgeök ne czelekedgiell, merтт lathod the Vram hogi benned bizom, s biztam en mind öröke: Azertт köniörwl raitam es Ad meg lattnom az the zolgalo leaniodat, eluett zegin Tarsomatt. Amen.

Feieruara
be men-
tem.

Keztel es
Lesentze
Tartomg.

Gonoz hir.

Zekesfe-
ieruarnak
Töröktwl
meg szal-
lassa.

Mikoron be menthem uolna azertт feieruarra, az Capitan, nagi keduem ellen, Epwlettre ualo zegensegh haitany kwlde, miuel feieruaratt igen siettety uala Epethenj, (azmint ide elöll az Historiaiabul meg teczik), Houa elmenuen zaz louall, zaz Nemet gialoguall, es Eöttuen Haidukuall, az Lesentze, es Keztell uidekrwl eleg nehezen, es sok zegeni Ember siralmara, mint masfel zaz Polgartt, es Jomodon ualo zekeret haitatek. Melliekel hogi ismegh be iutottam uolna, nem sok ideigh ben letheönknek, Hirwnk iuta, hogi Hazon Bassa iwn es meg akaria Feieruart lathogattnj, akorban penig, es olj Ideien meghingien sem tudgiok uala Warnj, Es enis olj hertelen halo hir miatt, cziak haza sem tudek mennem, Rönideden azertт megh iruan, hogi mar az Bassa cziak közeluala, 10. napian August: nagi sok törekedesemmell ky kerem az Capitantull az Kathonak Louaitт hogi bocziassa, es zolgaitт, kiket minden morhaiokal elkwdenek.

Masnap azertт ugimint Zent Kalara azonj napian el iuta Hazon Bassa, es rank szalla az Varatth, azmel Warban az elött Kolonitz es Rozburum, Ezer szabad haidut bezellettek uala be, mint egi Ewrül szabasu be

társamhoz azután, azaz, már hogy ezt irtam, ehhez 31 hónapja hogy megyek, és ő is vár szegény, házasságunknak 5. hónapja csak levén, és szellelvaló járásom és dolgaim miatt, együtt lakásunknak 65. napja levén, etc. azaz, így a' kegyelmes isten két szerelmes társamtal illy hamar megfoszta, és keserite, hogy, én istenem, én istenem, valljon ugyan el akarsz e szintén törteni e' föld-rül a' sok nyomorúság által, és nem könyörülsz e soha rajtam, kit könyörgök, ne cselekedjél, mert látod te uram, hogy benned bizom, 's biztam én mind örökké: azért könyörülj rajtam, és add meglátnom a' te szolgálóleányodat, elvett szegény társamat. Ámen.

Mikoron bementem volna azért Fejérvárra, a' kapitány nagy kedvem ellen épületre való szegénység' hajtani küldé, mivel Fejérvárt igen sietteti vala építeni, (a' mint ide elől a' historiájából megtetszik), hová elmenvén száz lóval, száz német gyaloggal és ötven hajdukkal a' Lesencze és Keszthely vidékrül elég nehezen, és sok szegény ember siralmára, mint másfél száz polgárt és jó módon való szekeret hajtatak; mellyekkel hogy ismét bejutottam volna, nem sok idejéig ben-létünknek hírünk juta, hogy Haszán basa jön, és meg akarja Fejérvárt látogatni; akkorban pedig és olly idején még ingyen sem tudjuk vala várni, és én is olly hirtelen való hír miatt csak haza sem tudék mennem, rövideden azért megírván, hogy már a' basa csak közel vala, 10. napján augustusnak nagy sok törekedésemmel kikérem a' kapitánytól a' katonák lovait hogy bocsássa, és szolgáljait, kiket minden marhájukkal elküldének.

Másnap azért, ugymint szent Klára asszony napján eljuta Haszán basa, és reánk szállá a' várat, a' melly várban azelőtt Kolonitz és Rozburum ezer szabad hajdút beszélettek vala be, mintegy örül szabású be-

Fejérvár-
ra bemen-
tem.

Keszthely
és Lesen-
cze tarto-
mánya.

Göncsz
hír.

Szekele-
jérvárnak
töröktül
megszál-
lása.

hozuan, Es kikerűll mind beuen Ertthett ugian ezen kö-
niben fellich az ki akar, az feieruar enckeűll, Az mell
haiduk az meg zallasnak. 7. napan lassan lassan sött
uegre ugian zoportostul mind el zökönck az Erös Nadas
Bett Bozodra az sziget uarasbul, az Zentt Egihaz taian,
azmelliet az Kathonakis, az ki feő legeniek ben uelem
marattak uala, es hadnagiokall, azt lattuan, azokis ugian
azonnap utan az Haiduknak el zökenek, cziak kilentzen
meg maraduan, Es az Haiduk fű Capitan Vaidais uelönk.
Kitt mikoron hallott es erthett uolna az fű Capitan, az
Szigetuarast ugian Este mind puztan hagia, es az mara-
dekall az Belső Warban szorulank, az Holott mikoron az
meg Zallasnak. 28. napiara iutottunk uolna, Es tellies-
seguel lattak uolna az Nemetek hogi mind iobara el fogi-
tanak uolna, az Erös Vstromlas es egieb sok löuis miatt,
es touab soha nem tarhattiak meg adak az Varast,
Bizonial irom semitt soha efeleben nem kerdezen az
Magiaroktul senki sem en thűlem, noha meg mintt egi
138. magammall ualek Haiduk es Kathonakall magiarrall.

Regellre azertt hogi iutottunk uolna Augustusnak.
29. Napan, az az Zent Janos niakauagasa napiara, es
mindenfelöll az szalag megh uolna, az Janczarok az frig
alatt lassan lassan mind be Jöuenek az töresen, ingien
sem uaruan hogi ki mehessönk az Warbul, Kezdek Elsö-
ben az Nemet kuruakatt fogdosnj, es Enis mar Paripan
wluen, akarok uala az Kapura mennem, hogi fel asassam
az kaputt, de az Nemettség meg ieduen az Janczaroktul
miuel, uagnys hat keztek uolt eöket hatull, ugi az Kapu-
hoz Torlek, hogi az szorosságban sem te, sem toua nem
tuda az Paripa alattam mennj, de sött az Elejs nem Erj
uala az földett, ugi fel emelikuala alattam nehanzor, le
zallek rula azert, es el hagian, egi iq Pleh palaczk bor,
hatul az Taniztraban leuen, az paripan, Arczul az Jani-

Haiduk el
szökési es
kathonaki-
ke.

Földuari
Vincze
megma-
rad.

Az Varast
meg adgi-
ak az Ne-
metek
mert soha
nem touab
nem tar-
hattiak.

Az Warban
az Vitezli
maradek.
Vitezli
nep le ua-
gasa.

hozván, és kikirül mint bőven érthet ugyan ezen könyvben felebb a' ki akar, a' Fejérvár énekből, a' melly hajduk a' megszállásnak 7. napján lassan-lassan, sőt végre ugyan csoportostúl mind elszökének az erős, nádas rétbözőtra a' sziget-városbul, a' szentegyház táján, a' mellyet a' katonák is, a' kik fő-legények ben velem maradtak vala, és hadnagyukkal azt látván, azok is ugyan azon nap utána a' hajduknak elszökének, csak kilenczen megmaradván, és a' hajdúk fő-kapitánya Vajda is velünk. Kit mikoron hallott és értett volna a' fő-kapitány, a' Sziget-várost ugyan este mind pusztán hagyá és a' maradékkal a' belső várba szorulánk, a' holott mikoron a' megszállásnak 28. napjára jutottunk volna, és teljességgel látták volna a' németek, hogy mind jobbára elfogytanak volna az erős ostromlás és egyéb sok lövés miatt, és tovább soha nem tarthatják, megadák a' várost, bizonynyal írom, semmit soha effélében nem kérdezcén a' magyaroktól senki, sem éntölem, noha még mintegy 138. magammal valék hajduk és katonákkal magyarral.

Reggelre azért hogy jutottunk volna, augustusnak 29. napján, azaz, szent János nyakavágása napjára, és mindenfelül a' szalag meg volna, a' jancsárok a' frigy alatt lassan-lassan mind bejövének a' törésen, ingyen sem várván, hogy kinchessünk a' várból, kezdék elsőben a' német kurvákat fogdosni, és én is már paripán ülven, akarok vala a' kapura mennem, hogy felásassam a' kaput; de a' németség megijedvén a' jancsároktul, mivel vágni is hát kezdtek volt őket hátul, úgy a' kapuhoz torlék, hogy a' szorosságban sem té, sem tova nem toda a' paripa alattam menni; de sőt az eleje is nem éri vala a' földet, úgy felcemelék vala alattam néhányszor; leszállek róla azért, és elhagyván, egy jó pléhpalaczk bor hátul a' tarisznyában levén a' paripán, arczul a' jancsárok

Hajduk elszökése és katonáké.

Földváry Vincze megmarad.

A' várat megadják a' németek; mert soha már tovább nem tarthatják.

A' várban a' vitéz maradék. Vitézle néplevágása.

Mecsemnek
alig meg
marad: es
Sebben
ualo Esc-
tem.

czarokra Indulek, Haniuan, uettuen, es kialtuán, hol-
uolna az Bassa hitj, Es miuel sok zaz ki uont kard közt
ualek, Kezdenek engemis uagdalnj, holott mikoron lattam
uolna, hofi el költem az trefarul, es Szabliamis oldala-
mon uolna, kezdem az Szabliamal magam otalmaznj, es
az Isten nem akaruan megh halalomatt, Vtatt adanak az
Janczarok, három Seb, tudni illik kettej az ket karomon
köniökemen allol, es Egik az Balogh lapiczkamón mar le-
uen, Es fel menuen egi puzta hazfalan eg' puzta Bolt hegiben
le wlek, minden ruhamatt es fegiueremet mellem le Rakuan,
Ayanllam az fölseges Istennek lölkömet es bizonial egi
punctnj számott Elethemhez nem remenluen,

10 esem
mar Rab-
sagban,

Minthogi penig köröskörwll az Janczarok el leptek
uala az helt, azholl ualek, szörnien uaguan az Nepet,
En hozamis ketten ugorduan meg foganak, noha en hala-
lomatt uarom uala, es meg foztuan minden ruhamtul, Pen-
zemtwwll, leuen nalam 12. f. apro penz: kiuiuek, az Ta-
borban, rutt Sebess allapattall, holott az Barbell be kött-
uen cziak. 12. Akaztalással uarta uala be az Vallamon
ualo sebet.

Janczar
Aga Sato-
caban
utetesem.

Is meg az
Teffter-
darhoz.

Budarara
utetesönk.

Masnap azertt az Bassa Egiben kerestettuen az megh
maratt rabokatt, mind az Egez Török Taborban, engemis
uiuek az Janczar Aga Satoraban, az holaz fw Capitanonk,
es az teob Nemett hadnagiok ualanak, Holottis ky ualo-
gattuan bennönk az Törökök az fw Capitannall uiuek ben-
nönk az Teffterdar, az az Kencz tarto Satoraban, az
Remenseget hazuduan az Bassa hofi Budarul Waczra
köwd bennönket,

Es onnandis fel ueuen bennönk koczikra rakattank
egi Eyell, es Budara uiuek bennönk, 1. die 7bernek be
iuttuan, holottis ugian azon nap Estuere, egi io szabasu
Boltott adanak Zallassull, az Warban, mint egi regi Erös
Tarhazokleuen az regi kiralioknak,

csárookra indulék, hányván, vetvén, és kiáltván, hol volna a' basa hite. És mivel sok száz kivont kard közt valék, kezdé- nek engem is vagdalni, holott mikoron láttam volna, hogy elkeltem a' tréfárul, és szablyám is oldalamon volna, kezdém a' szablyámmal magam' ótalmazni, és az isten nem akarván még haláloamat, utat adának a' jancsárok; három seb, tudniillik, kettő a' két karomon könyökemen alúl, és egyik a' balog lapiczkámon már levén, és felmenvén egy puszta ház falán egy puszta bolt hegyiben leülék, minden ruhámat és fegyveremet mellém lerakván, ajánlám a' felséges istennek lelkemet és bizonytal egy pontnyi számat életemhez nem reménylén.

Életemnek alig meg- mara dása, és sebhe való esé- sem.

Minthogy pedig köröskörül a' jancsárok ellepték vala a' helyt, a' hol valék, szörnyen vágván a' népet, énhozzám is ketten ugorván, megfogának, noha én haláloamat várom vala, és megfosztván minden ruhámtul, pénzem- tül, levén nálam 12 f. apró pénz, kivivének a' táborba rüt sebes állapottal, holott a' borbély bekötvén, csak 12 akasztással varta vala be a' vállamon való sebet.

Itt esém már rab- ságba.

Másnap azért a' basa egybe kerestetvén a' megmaradt rabokat mind az egész török táborban, engem is vivének a' jancsár aga sátorába, a' hol a' fő-kapitányunk és a' több német hadnagyok valának; holott is kiválogatván bennünk a' törökök, a' fő-kapitánnyal vivének bennünk a' Teftterdar, azaz, kincstartó sátorába, azon reménysé- get hazudván a' basa, hogy Budárul Vácra küld bennünket.

Jancsár aga sáto- rába vite- tésém.

Ismét a' Teftter- dárhoz.

És onnand is felvevén bennünk, kocsikra rakatánk egy éjjel, és Budára vivének bennünk' I. die 7bernek be- jutván, holott is ugyan azon nap estére egy jó szabású boltot adának szállásul a' várban, mint egy régi erőstár- házuk levén a' régi királyokuak.

Budára vi- tetésünk.

Wasban
uernek
Budan.

Ottis azertt hogi egi kis ideig tartattunk uolna 12. nap muluan, ki uiuek az Boltbul, es. 20nak kezölönk, mind Vasatt uerenek az Labunkra, en ram penig noha meg igen sebesualek legh nagjobatt uerenek, Esmind Vasastul bennönk, az Czonka Toronban Vethenek. De ottis nem tartuan sokall thouab, fel ueuen az Toronbul Estue kesen, mind. 24. bennönk Haiokra rakanak, es Ala Igienessen az Dunan hozanak Nandor feieruarban, holott hiuek el oztan az nagi Jambor Nemetek, hogi el keltek az Trefarull, es az Watzi Vtrul el marattak. Zent Mihal napiara zinten el Juttuan. Az Warbelj, Tömlöczben hogi uetettek uolna bennönk azertt, Es Innunk Ennünk, io modgiauall elegendendött attanak uolna, meg Jöue az Bassa az Taborbul, Holott meg iöuen, xbernek. 14. napian az Capitant tizedmagauall koczikra rakuan, ala küldé az Bassa Constantinapolban, es minket uiuek az teöb Rabiaihoz az Bassanak az Nagi Tömlöczben mel' Vagion az Vizuari Kuruazariaban alat.

Haiokra
raknak es
Nandorfe-
ieruarban
uiznek.

Az Capi-
tant 10.
magauall
Constant:
uizik.

Az nagi
Tömlöcz.

Első sze-
rentzém-
benel
arultatom.

Holott mikoron tartattam uolna, egi kis remensegem leuen szabadulasomban, az egik labomon ualo Vasam Zegget el metzem, miuel az masikat noha bizoniall nagi Was uala, de az labombul ki uonhatom uala, kitt egi hitetlen arulo roz Nemet Anthonj neuö Rab el arult hatt, az Tömlöcz tarto Warian Bassanak, es meg talaluan az Vasamatt, Isten ugi meg enhette az Ebnek Ziuét hozam megis, hogi sem megh nem uere, sem mas Vasatt labomra nem uere, hanem azont raitam hagia, 4 Araniat birsagott neki aduan.

Masik
szerentze
probala-
som.

Ismegh Thouaba mikoron halladott uolna az Idw, szeghin otthon maratt szerelmes Tarsóm, es io szabad-sagom Eszemben iuttuan, nem niughatham, Hanem Istenömnek köniöröguen, egi Magiarfual, (kytt Törekette theuen az Törökök) adig tractalek, hogi lassan lassan, Török ruhatt, azaz egi Janczar köpeönieget, Bellett

Ott is azért hogy egy kis ideig tartattunk volna, 12 nap mulva kivivének a' boltból és 20nak közülünk mind vasat verének a' lábunkra; énrám pedig, noha még igen sebes valék, legnagyobbat verének, és mind vasastul bennünk' a' csonka toronyba vetének. De ott is nem tartván sokkal tovább, felvevén a' toronyból este későn, mind 24 bennünk' hajókra rakának, és alá egyenesen a' Dunán hozának Nándorfejérvárba, holott hívek elosztán a' nagy jámbor németek, hogy elkeltek a' tréfáról és a' väczi útrul elmaradtak, szent Mihály napjára szintén eljutván. A' várbeli tömlöczbe hogy vetettek volna bennünk' azért, és innunk, ennünk jó módjával elegendőt adtanak volna, megjöve a' basa a' táborbul, holott megjövéen 10bernek 14. napján, a' kapitányt tized magával kocsikra rakván, alá küldé a' basa Konstantinápolyba, és minket vivének a' többi rabjaihoz a' basának a' nagy tömlöczbe, melly vagyyon a' vízvári kurva-zárja alatt.

Vasba
vernekBu-
dán.

Hajókra
raknak és
Nándorfe-
jérvárba
visznek.

A' kapi-
tányt 10.
magával
Konstant-
inápolyba
viszik.

A' nagy
tömlöcz.

Holott mikoron tartattam volna, egy kis reménységem lévén szabadulásomban, az egyik lábamon való vasam szegét elmetszém, mivel a' másikat, noha bizonynyal nagy vas vala, de a' lábambul kivonhatom vala, kit egy hitetlen áruló rossz német Anthoni nevü rab elárult hát a' tömlöcztartó Warian basának, és megtalálván a' vasamat, isten úgy meg enyhité az ebnek szívét hozzám mégis, hogy sem meg nem vere, sem más vasat lábamra nem vere; hanem azont rajtam hagyá, 4 aranyat birságot neki adván.

Első sze-
rencém-
ben el-
árultatom.

Ismét továbbá mikoron haladott volna az idő, szegény otthon maradt szerelmes társam, és jó szabadságom eszembe jutván, nem nyúghattam, hanem istennek könyörögvén, egy magyarfival, (kit törekettévévén a' törökök), addig tractálék, hogy lassan-lassan török ruhát, azaz egy, jancsár-köpönyeget, bélelt

Másik sze-
rencse
próbálá-
som.

swegett, es Saluarditt feiertt, szaras Czizmauall hozatek, lattuan hogi azmint, az Kapucziak Eörszik uala, az Tömlöcz előtt ualo kerettes aytaiatt, hogi ky mehettek Török ruhaban, miuell az Törökök giakran az nalunk ualo korezmara iarnak uala be az Tömlöztzhöz.

Vasam el-
metzese.

Annak okaertt azertt ismeg elmetzuen egi uagdalt elő kessel azon Vasam szeget, hoza kezettem magam hogi szerentzett pballiak, Egi io Reguell mikoron azert az Dollogra ualo Rabokatt mind ki uittek uolna, es az Kapucziakis ky az Werófenien tettuezne, s ki az Egett boron uolna, föll Eölteözem az Ruhaban, Vasamatt le uettuen, Es mas rab szegin Barathim strasatt Tarttuan körölem, In Anno 1603. Maiusnak. 4. napian, az Tömlöztzbwll ki menek, es az Tömlöztz előtt ualo kerettes kapuianis az hol zoktak uala az Kapucziak, az az Kapus arulo roz Rabok allanj, akor senky ott nem leuen,

Az Töm-
lötzbwll el-
szalada-
som.

Az Vizua-
rasbulis.

Kyuiuen azertt az kegielmes Isten, az Derek kur-uazaria kapuianis, azhol ketfelöll sok Boltos Törökök mindenkoron wlnek uala, Tartek az Szaua fele ualo Vizhordo kapura, Holottis ky uezerluen az en Christusom az Duna mellett ala az Waras alatt mind ky menek, Holott mikoron ky budostam uolna, mind ala menuen, Feieruaron aloll az Puzta szölö magas Hegiekre tartek, De miuel az Raczoknak az O Kalendarium zerent husuet hettfeön uala, es szelliel Hegiekröl uölgiekröll Enekelue Jarnak uala, mint az Niulatt engemis ugi előb előb kezerettnek uala mennem es buidalnom.

Az Raczok
előtt La-
paugok.

Megh örizuen azertt mind azoktulis az En Istenöm Dellöest felmenek egi magas hegire, leuen mint egi merfeld alol Nandorfeiertul, hogi ott Ezemben uegiem az Orzag allapattiatt es az Dunan holl kj kellessek keluöm meg uezem, Estuefele azertt, az Taniztramatt meg teöltem, zölö Czimaual, miuel nagi mezösegre kel uala mennem

süveget és fejr salavárdit száras esizmával hozaték, látván, hogy a' mint a' kapucziak őrzik vala a' tömlöcz előtt való kerítés ajtaját, hogy kimehetek török ruhában, mivel a' törökök gyakran a' nálunk való koresmára járnak vala be a' tömlöczhöz.

Annakokaért azért ismét elmetszvéen egy vagdalt élű késsel azon vasam szegét, hozzá készitém magam', hogy szerencsét próbáljak, egy jó reggel mikoron azért a' dologra való rabokat mind kivitték volna, és a' kapucziak is, ki a' verőfényen tetvezne, 's ki az égettboron volna, felöltözém a' ruhába, vasamat levetvén és más rab szegény barátim sztrázsát tartván körülem, in anno 1603. májusnak 4. napján a' tömlöczből kimenék, és a' tömlöcz előtt való kerítés kapuján is, a' hol szoktak vala a' kapucziak, azaz kapus áruló rosz rabok állani, akkor senki ott nem levén.

Vasam el-
metszése.

A' töm-
löczből
elszaladá-
som.

Kivivén azért a' kegyelmes isten a' derék kurva zárja kapuján is, a' hol két felől sok boltos törökök mindenkoron ülnek vala, tarték a' Száva felé való víz-hordó kapura, holott is kivezérelvén az én Krisztusom, a' Duna mellett alá a' város alatt mind kimenék, holott mikoron kibúdotam volna, mind alá menvén, Fejérváron alul a' pusztá szőlő magas hegyekre tarték, de mivel a' ráczoknak az ó kalendáriom szerint husvét-hétfő vala, és széllel hegyekről völgyekről énekelve járnak vala, mint a' nyulat, engem is úgy előbb előbb kény-szeritnek vala mennem és bújaldnom.

A' vízvá-
rosbulis.

A' ráczok
előtt lap-
pangok.

Megörizvén azért mind azoktúl is az én istenem. déleste felmenék egy magas hegyre, levén mintegy mérföldre alól Nándorfejérvártúl, hogy ott eszembe vegyem az ország állapotját, és a' Dunán, hol ki kellessék kel-nem, megnézzem, este felé azért a' tarisznyámat megtöl-tém zöld czimával, mivel nagy mezőségre kell vala mennem

zomiusagomert, három kis czipomis leuen, Es egi Eue
zött faragek egi kis zekerezetis uelem mert hoztam uala
Es Eysel az Duna melle Indulek Haio keresnöm, holot io
iol felmenuen ismeg uiza feieruar fele, közel feieruarho
az ki falu uagion, Egi haiott az Duna Parton Eysel tala
lek, kit bizonial sok zerentze es uezödessell el zabadette
az lanzrul, nihanj Ratzok közel alunan, Az mellien a
Dunan ala ismeg Euezek, es Isten ugi ada hogi azmin
napal meg Iranioztam uala, szinthen ott az holl az Thö
mös uize az Dunaban esik, ki thalalek mennem.

Hayott
kapasom.

Az Dunan
att kele-
sem.

Egi Török Castell' mellett azertt Fanczo mellett azo
Eysel mind ki menek az Nagi Mezöre, Lugos es Kara
sebes fele, az meli mezött haromnap által bolioguan bizon
ial cziak meg nem halek zomehall, nem haznaluan az zöl
czima, Es ot mikor intottam uolna nagi Erdös földnek ha
tarira, egiedöll leuen, es ki soha Elethiben hol nem iartt
Juthek egi Reghi nagi Clastrom szabasu Zent egihazhoz
kinek regen ket tornia uolt, de egik most el düluc uagion
az mel io modon ualo magas hegien uala, holot Estuekor
leuen, az Czinterem mellet az kökeniesben le fekuem,
Es bizoniall olj rut hideg essö es zeluez iuta Eysel hog
cziak meg nem halek hidegell, miuel az Janczar köpönie
get megaz Dunan tul hattam uala, es cziak egi hittua
Berdolmanban ualek,

Czauargas
es budosa-
som.

Masnapra keluen azertt es az wdöfel tiztulan sohan
semi mezött sem Warat sem iartt utat semitt nem lattuan,
Indulek Nap enezettnek miuel egi hitettlen roz Rab azt
hazutta uala, hogi Lugos, es Kara sebesig, feieruarttul
fogua semi Erdeö nem uolna, Es enis akaruan az Erdö
karaion mind elő mennj, gondoluan hogi ualamel Warban
intok, Mindadig menek egi mint ha iart Czapast tataluan,
fölötte ualo meg farattkepen, hogi Estue fele mar Eötöd-
napia leuen el szaladasomnak, Jutekegihelve azhol egi

szomjúságomért, három kis czipóm is levén, és egy evezőt faragék, egy kis szekerezét is velem mert hoztam vala, és éjjel a' Duna mellé indulék hajót keresnem, holott jól jól felmenvén ismét vissza Fejérvár felé, közel Fejérvárhoz a' ki falu vagyon, egy hajót a' Dunaparton éjjel találék, kit bizonynal sok szerencse és vesződéssel elszabadíték a' lánczrul, néhány ráczok közel aluván; a' mellyen a' Dunán alá ismét evezék, és isten úgy adá, hogy a' mint nappal megirányoztam vala, szintén ott, a' hol a' Temes vize a' Dunába esik, kitalálék mennem.

Hajót kaptam.

A' Dunán átkelém.

Egy török kastély mellett azért Fancsó mellett azon éjjel mind kimenék a' nagy mezőre Lugos és Karansebes felé, a' melly mezőt három nap általballagván, bizonynal csak meg nem halék szomj-éhhel, nem használván a' szőlőczima, és ott mikor jutottam volna nagy erdős földnek határra, egyedül levén, és ki soha életében hol nem járt, juték egy régi nagy kolostor szabású szentegyházhoz, kinek régen két tornya volt, de egyik most eldülve vagyon, a' melly jó módon való magas hegyen vala, holott estekor levén, a' czinterem mellett a' kőkényesben lefekvém, és bizonynal olly rút hideg eső és szélvész juta éjjel, hogy csak meg nem halék hideggel, mivel a' jancsár-köpönyeget még a' Dunán tul hagytam vala, és csak egy hitvány bőrdolmányban valék.

Csavargás és búdosásom.

Más napra kelvén azért, és az idő feltisztulván, sohon semmi mezőt, sem várat, sem járt utat semmit nem látván, indulék napenyészetnek, mivel egy hitetlen rossz azt hazudta vala, hogy Lugos és Karansebesig Fejérvártul fogva semmi erdő nem volna, és én is akarván az erdőkaraizon mind előmenni, gondolván hogy valamelly várba jutok; mindaddig menék egy mintha járt csapást találván, felette való megfáradtképen, hogy este felé már ötöd napja levén elszaladásomnak, juték egy helyre, a' hol egy

Zanto r-
czok. Torniott latek, es szanthe Embereknek szauat hallek ho-
lott mikoron az zantokhoz lassan lassan közelgettem uolna,
minden szauokbul az mint az Barmoknak szolnak uala,
alettam Magiaroknak lennj,

Czako pa-
lank. Es ky menuen az Mezöre hozaiok indulek, weluen
hogi az az hel uolna Karan Sebess, Sött uolt eg' Czak
neuö Castell', (honnand az Erdeli Czakjak ualok uoltak.)
Es az Raczok szantottak az Czakoÿ Waidanak, holott az
szwbassa az szantokall leuen, es mar sem thethoua nem
tuduan az Mezön mennem, az szanto Raczokatt ram tha-
mazta es meg foganak.

Az Raczok
meg fog-
nak.

Deruis
Vaida
Thömös-
uara ul-
zen. Beuiuen azertt az Castelban az Waidanak ada, az
melj Deruis Waida, hatodnap Thömösuarra uin, olj hazug-
sagall, hogi ott kezest keressek azot ualo Rabok között,
es Lipara Sartzon el boczatt, Es ott egi Ferhatt Hotsza-
nak ada hogi gondomatt uisellie, mertt az Thömösuarj

Ismegh
Vashan
ueretem.

Bassa, akor Erdelieben leuen Szekel mosessel, hirene-
küll nem merenek el boczattnj. Azmel ferhatt hotsa, egi
Wasatt uerethe az Labomra, es az Istalloban tartuan
Lanczon es Belenczeken halat uala, Kittis mint egi ott-
lethemnek. 10. Napia utan mind el Nitogatek az Niakan-
rul, fel kezemet ky uonihattuan az Belenczেকbüll,
Eyell, egi nagi feyzett tek az Eünemben, es ky nytam
az Istallo aÿtaiatt, sött hatt az Aÿto előtt haltt uolt,
egi Juszop neuö Geömlia Török az Hotsa Zolgaia, az ky
Ezeben uen, es lattuan hogi az Aÿto fele tartok, mertt
holduilag uala, fel kele lassan, hogi az Hotsa megne
Ereze, kÿs ugian ott az Tornaczban az Kerevethen halluala,

Nagi
Andras-
nak hua-
tom.

Es utanam Jöuen monda, Andras szegen, (mertt nagi
Andrasnak neuztem uala magamat) heaban, mertt megis
nem iött el oraia szabadulasodnak hanem meniheledre es
fekwgiel le, kitt meg fogadek, es ismeg azon Eyel el

tornyot láték, és szántó embereknek szavát hallám: holott mikoron a' szántókhoz lassan-lassan közelgettem volna, minden szavukbul, a' mint a' barmoknak szólnak vala, állítám magyaroknak lenni.

És kimenvén a' mezőre, hozzájuk indulék, vélvén, hogy az a' hely volna Karansebes, sőt volt egy Csák nevű kastély, (honnand az erdélyi Csákiak valók voltak), és a' ráczok szántottak a' csákói vajdának, holott a' Szu basa a' szántókkal levén, és már sem tétova nem tudván a' mezőn mennem, a' szántó ráczokat rám támasztá, és megfogának.

Bevivén azért a' kastélyba, a' vajdának ada, a' melly Dervis vajda hatodnap Temesvárra vin olly hazugsággal, hogy ott kezeset keressek az ott való rabok között, és Lippára sarczon elbocsát, és ott egy ferhát hotszának ada, hogy gondomat viselje, mert a' temesvári basa akkor Erdélyben levén Székely Mózsessel, hire nélkül nem merének elbocsátni. A' melly ferhát hocsá egy vasat verete a' lábamra, és az istállóban tartván, lánczon és bilincseken hálát vala, kit is mintegy ottlétemnek 10. napja után mind elnyitogatók a' nyakamrul, fél kezemet kivonhatván a' bilincsekbül; éjjel egy nagy fejszét tevék az övembe, és kinyitám az istálló ajtaját, sőt hát az ajtó előtt hált volt egy Juszop nevű gömlje török a' hocsá szolgája, a' ki eszébe vén, és látván, hogy az ajtó felé tartok, mert holdvilág vala, felkele lassan, hogy a' hocsá meg ne érezze, ki is ugyan ott a' tornácban a' kereveten hál vala, és utánam jövé mouda: András, szegény! (mert Nagy Andrásnak neveztem vala magamat,) hiába, mert mégis nem jött el órája szabadulásodnak; hanem menj helyedre és fekügyél le; kit megfogadék, és ismét azon éjjel el-

Szántóráczok.

Csákópalánk.

A' ráczok megfogának.

Dervis vajda Temesvárra viszen.

Ismét vasba veretem.

El akarok szaladni.

Nagy Andrásnak hívatom.

raka az meg nitott lakatok ala, wмага azon Eyell semitt nem Aluan.

Ismeg el
akarok
szalad-
nom.

Melliett masnap meg Erttuen az Hotsa, ky ige-
keuel' roz kis Emberuala, meg engede utkemet. Ha-
nem meg kissebettuen az Belenczekett, kemenben kezd-
tartanj, De ismeg meg mint egiholnap mulua Zeren-
czett indettek pbalnom es ismeruen hofi egik kezem
megis kiunhatom az Belenczekbwl, ujoban mind el tö-
rem, az labomat mel lakatal, egi Agashoz es Niaka-
matt Czattlottak uala, Es mar mind Vasamat meg the-
kerthem uala s mindenkent el kezöltem uala, egi Likatt
czinaluan az Istallo oldalan, cziak indulnom akarok
uala, hofi azon Mankucz Aga Geortiaual be Jöue, es
ugi talala helemen, kytt az Hotsa meg Erttuen, Egi Ten-
geri Nad Mankouall bizonial ug' meg uere; Nagj An-
drast zegint, de Wathaitt nem, hofi soha undok Veres
alig lehet egi, mert nem cziak faromat hanem Zememett;
Zamatt, feiemet etc. egi arant, mig az Mankonak cziak
az Czutakia marada kezeben,

Az Hotsa
meg Verr.

Es ismeg egi Erös Menietzkett Cinaltata kiben az
mig tarta cziak nem meg halek az kinban, noha rönyd
uala az Ey, De nem sokaig egi Nandorfeieruarj Török-
twll hat meg ismertetem, hofi Bassa Rabia uagiok az-
mel Hotsa nem mere hazanal tartany, hanem az Thö-
mösuari Warbeli Tömlöczben kwide be, holott, egi Li-
paj Banhegiesi Janos neuö Kathonatt egiedwl talalek.
az kiuel egierttuenj meg asank az Tömlöczött az
Palassarul, kibwl soha rab el az előtt nem szalatt
uala el, mel mind En fondulasom uala, Az honnan Ju-
liusnak 10 Napian Eyell ky menenk noha. 4. 4. Török
hal uala azon Pallasan az Tömlöcznek, Az War kw-
falan uginint. 5. Eölnj Pakroczbul czinalt kötelen ky
Erezkedenk, Esmar megis kelluala az kwlsö Palan-

Meg is-
mertetem
hofi Fe-
ieruari rab
uagiok.

Az Thö-
mösuari
Warbeli
Tömlöcz-
höli uala el
szalada-
semiratik.

raka a' megnyitott lakatok alá, ömaga azon éjjel semmit nem aluván.

Mellyet más nap megértvén a' hocsá, ki igen kevély rosz kis ember vala, megengedé vétkemet. Hanem megkisebbitvén a' bilincseket, keményben kezdte tartani: de ismét mintegy hónap múlva szerencsét indíték próbálnom, és ismervén, hogy egyik kezem, mégis kivonhatom a' bilincsekből, újabban mind eltörém, a' lábamat, melly lakattal egy ágashoz és nyakamat csatolták vala, és már mind vasamat megtekertem vala, 's mindenként elkészültem vala, egy lyikat csinálván az istáló oldalán, csak indulnom akarok vala, hogy azon Mankucz aga gyertyával bejöve és úgy találta helyemen, kit a' hocsá megértvén, egy tengeri nád mankóval bizonynal úgy megveré Nagy Andrást, szegényt, de Wathayt nem, hogy soha untig verés alig lehet egy, mert nem csak faromat, hanem szememet, számat, fejemet etc. egyaránt, míg a' mankónak csak a' csutakja marada kezében.

És ismét egy erős menyecskét csináltata, kiben a' míg tartá, csak nem meghalék a' kinban, noha rövid vala az éj; de nem sokáig egy nándorfejérvári töröktől hát megismerttettem, hogy basa rabja vagyok, a' melly hocsá nem mere házánál tartani; hanem a' temesvári várbeli tömlöczbe küldé be, holott egy lippai Bánhegyesi János nevű katonát egyedül találék, a' kivel egyet értvén, megásánk a' tömlöczöt a' pallásáru, kiből soha rab azelőtt nem szaladt vala el, melly mind én fontolásom vala, a' honnau juliusnak 10. napján éjjel kimenénk, noha 4. 4. török hál vala azon pallásán a' tömlöcznek, a' vár kőfalán úgymint 5 ölnyi pakróczbul csinált kötelek kiereszkedénk, és már mégis kell vala a' külső palán-

Ismét el akarok szaladni.

A' hocsá megver.

Megismerttettem, hogy fejérvári rab vagyok.

A' temesvári várbeli tömlöczből való elszaladásomat íratik.

Palankon
k̄y ugra-
som.

kon k̄y mennönk, holott en mikoron fel hagtam uolna az Töltesre, azonban az Czirkalo Török cziak ot Terme, lampassal, es sem Elő hattra nem mehettuen, meg uoniam magamatt egi Kasmelle, Houa el Jutuan az Török Ezceben uen, es kialtani kezdé, en pedig miuel zintén az Palank melet fen ualek, Niakra f̄wre k̄y Vgram az Palankonn, az fel labomon az Was leuen, Honnandis fel Wanzoroguan mindgiartt az Viz arroknak indulek, es az Arokhaton lako ratzok, iollehet az kialtasra mind fel thamadttanak uala, de mas fele futuan enki zaladek az Arokboll, Es kertröll kerttre adig hagdosek, D̄wlek, kelek, hoga az Mezöre uerekedem, holott egi zegeletinek zorettnak az Thömös uizenek az keresed Ratzok, az mellien nem len mitt tennem, hanem az Was az fell labomon leuen, altal ada Isten Vzhattnom, azmel' Vizben bizoniara kiczinne hoga bele nem halek.

Ismeg meg
fogatom.

Fellakban
ualo uite-
tesem.

Viza thö-
mösuara
uiznek.

De azonnis mind el szaladuan es Vezerlucn Isten, zegen Tarsomat Janost az Warban el foguan mellölem, Bolondoskodam, harmad nap mulua, az Fellak̄y mezöben akaruan Lipara mennem, holott nagi köd es Essös w̄dö miatt sohous nem lathattuan az hegiekre, Egi Vttmellet az Mezön le fekuem bizonial iol tauul az Vttul, Azmel uton mikoron Egi Mankucz Aganeuö Török Fellakban akaruala mennj, Enis azt nem lattuan, mint meg faratt Ember elis alutam uala, es mar fel iöuen az Nap mint egi 12 orakor, az Pogarok czipikuala az labomatt, es fel w̄luen az Nagi f̄wben zintén az Törökök azon el menetek koron, hatt meg lattak, es 10. zagolduan, megh foganak, es be Fellakban uinek.

Holottis meg Ismertettuen, Viza Thömösuarban uitetem ismeg, Es Thömös uarat azonkepen, Nandorfieruara az Elöbeni keduetten zallasomra hozatam, Au-

kon kimenniünk, holott én mikoron felhígtam volna a' töltésre, azonban a' czirkáló török csak ott terme lám-pással, és sem elő-hátra nem mehetvén, megvonám magamat egy kas mellé, hová eljutván a' török, eszébe vén, és kiáltani kezdé; én pedig mivel szintén a' palánk mellett fen valék, nyakrafőre kiugram a' palánkon, a' fél lábamon a' vas levén; honnand is felvászorogván, mingyárt a' vízároknak indulék, és az árokháton lakó ráczok, jóllehet a' kiáltásra mind feltámadtanak vala, de más felé futván, én kiszaladék az árokból, és kerti-ről kertre addig hágdosék, dülék, kelék, hogy a' mezőre verekedém, holott egy szegletének szoritának a' Temes vízének a' kereső ráczok, a' mellyen nem lén mit tennem, hanem a' vas a' fél lábamon levén, általa isten úszhatnom, a' melly vízben bizonyára kicsinyé, hogy belé nem halék.

Palánkon
kiugrá-
som.

De azon is mind elszaladván és vezérlvén isten, szegény társamat Jánost a' várban elfogván mellőlem, bolondoskodám harmadnap mulva a' fellaki mezőbe, akarván Lippára mennem; holott nagy köd és eső idő miatt sohová nem láthatván a' hegyekre; egy út mellett a' mezőn lefekvén bizonynyal jó távul az úttul; a' melly úton mikoron egy Mankucz aga nevű török Fellakba akar vala menni, én is azt nem látván, mint meg-fáradt ember el is aluttam vala, és már feljövén a' nap, mintegy 12 óraker a' bogarak csipik vala a' lábamat, és felülvén a' nagy fűben szintén a' törökök azon elmenetűkkoron, hát megláttak, és 10en száguldván, megfogának és be Fellakba vivének.

Ismét
megfoga-
tom.

Fellakba
való vite-
tésem.

Holott is megismertetvén, vissza Temesvárra vitetém ismét, és Temesvárról azonképen Nándorfejérvárra az előbbeni kedvetlen szállásomra hozatám ad-

Vissza
Temes-
várra
visznek.

Onnand is- gustusnak 4 Napian. holottis az isten, az Tömlöztar-
meg Nandorfeier- tonak, noha fölötte kegyetlen roz Ven Eb uala, meg
dorseier- uara. Enhette szüet, es megh nem uerettetem, de Elözör

Nag' Vas. uala sohua, azutan egi fölötte ualo nagi undok Vassall
meg ayandekoztatam, ky Magyar orzagi. 30 fontnal nem
sokal uala kisseb,

III' rettenetes erős Probay altall azertt Istennek
nem kölömbben meg rostaltatam bizoniara mint, egi az
megh pbaltattatot, yl giarlok közöll mint en, kirwl,
leg' aldott the, En Zent Lelek Istenöm, hogi el nem
thauozal en thwlem, az Eördögnek sok merges Nylaitul
ualo kesertetekes löueöldeözések karon uelem leuen.

Hazon Bassanak egi leuele es Czauza iutuan Con-
stantinapolibul, azert minden Rabiait az kik Nandor
feieruaratt ualank eö szamara, mind fwk smind köz,
In Anno 1603. Zent Mihali Napian. 60 szamuan, ko-
czikra rakattank hatan hatan Eözüö, lantzon kézőnkön
kinek fa kaloda s kinek Belenczek leuen, bizoniara
nagi Testönk giöttrelmere ala, Indethatank Constantina-
polj fele, holott siralmas zemmel hatra nezuen buczut
nek Magyar orzagtul, es zegin Tarsomtul, Hogi azertt

Szophia. tyzenötödnapra, Szophiaban ertönk uolna, sok köniör-
gesemmel es. 3. Taller, s kett Arani Ayandekommall
le uetetem az Nagi Vasatt az Labomrul, mert nagi Ki-
nomra uala, Es onnand alab hozattuan, Jutank Con-
stantinapoliban szinten harmicz napra.

Be iutunk
Constan:

Miuel penig Török Czazar mig mink Vtban ualank
az Vrunkatt Hazon Bassatt meg fujtatta uala, mindgiart
az Czazar szarayaban az az Vduaraban uinek, az holl
Engöm mint feö Rabot ugitartuan, mindenött elöll hor-
dozuan, 20. magamuall, iobbara mind feieruariakall,
Elualaztanak es ugigmint fw Ember szamban kwldenek

gustusnak 4. napján, holott is az isten a' tömlöcztartónak, noha felette kegyetlen rossz vén eb vala, megenyhité szivét, és meg nem verettetém; de először két vasat a' lábamra ada, kiben hogy nem mehetek vala sohová, azután egy felette való nagy undok vassal megajándékoztatám, ki magyarországi 30 fontnál nem sokkal vala kisebb.

Onnand ismét Nándorfejevárra.

Nagy vas.

Illy rettenetes erős próbáji által azért istennek nem különben megrostáltatám, bizonyára mint egy a' megpróbáltatott illy gyarlók közül, mint én, kirül légy áldott te, én szent lélek istenem! hogy el nem távozzál éntőlem, az ördögnek sok mérges nyilaitul való kísértetek és lövöldözések karon velem levén.

Haszán basának egy levele és csanza jutván Konstantinápolyból, azért minden rabjait, a' kik Nándorfejeváratt valának, ő számára, mind fők 's mind köz, in anno 1603. szent Mihály napján, 60 számúan kocsikra rakatánk, hatan-hatan öszve, lánczon kezünkön, kinek fakaloda 's kinek bilincsek levén, bizonyára nagy testünk gyötrelmére, alá indittatánk Konstantinápoly felé, holott siralmas szemmel hátra nézván, búcsút vék Magyarországtul és szegény társamtul: hogy azért tizenötöd napra Zsofiába értünk volna, sok könyörgésemmel és 3 tallér 's két arany ajándékkal levétetém a' nagy vasat a' lábamról, mert nagy kinomra vala; és onnand alább hozatván, jutánk Konstantinápolyba szintén harmincz napra.

Nándorfejeváról alá Konstantinápolyba való hozatásunk.

Zsofia.

Bejutánk Konstantinápolyba.

Mivel pedig a' török császár, míg mink útban valánk, az urunkat Haszán basát megfojtatta vala, mingyárt a' császár szarájába, azaz, udvarába vivének; a' hol engem mint fő-rabot, úgy tartván, mindenütt elől hordozván, 20ad magammal, jobbára mind fejeváriakkal, elválasztának, és úgymint főember számban küldének

Vltima die Sbernek, Ez atkozott Toronjban, maga ki szabo ki Barbel ski Nemes lantz, kik haiduk ualanak uelem.

Ez vilagi
Purgato-
riomban
ualo Vet-
tetesem,
meliböll
uigi ky en
Istenöm.

Azmel Toroniban mind az wdötöwl foguan it Tartatuan, uagiok kiben ezekett, teöb buslakodo banatim között irtam, Emlekezetertt es wdö telesertt, ha Isten által köröz- tiensegben ki mehetne, meliböll azky Oluassa, megh ertheti az En Istenömnek, az 1600 Eztendötöwl foguan ualo erös Czapasitt es pbaitt raitam, kett zerelmes Tár- somnak hamar hamar egi mas utan eluetelenel, smagamat ketzörualo Rabsagban adassall, Es az utolsozor, zörniö szerentzettelensegim miatt 4zör ualo zabadulasomban Vyoban meg fogatasimal egietemben, De mindenekböll cziak azt mondom legien En Istenöm Zentt Akarattod szerentt cziak ad Zent leölköd az bekeseg thwresre, hi- uen bizoniall oly kegielmes Istenömnek lennj, hogi meg halgattuan meg, zabadetaz meg, es meg adod az en eluett Tarsomatt latnom.

Irtam en Wathay Ferentz az en kezemmell. Feb : holnapban, Anno 1605. felliöll megh irt helen.

ultima die Sbernek, ez átkozott toronyba, maga ki szabó,
ki borbély, 's ki nemes lánecsás, kik hajduk valának velem.

A' melly toronyban mind az időtül fogva itt tartatván,
vagyok, kibem ezeket több búslakodó bánatim között irtam
emlékezetért és időtelésért, ha isten által keresztyén-
ségbe kimehetne, mellybül a' ki olvassa, megértheti
az én istenemnek az 1600. esztendőtül fogva való erős
csapásit és próbájit rajtam két szerelmes társamnak hamar-
hamar egymás után elvételével, 's magamat kétszer való
rabságba adással, és az utolsószor szörnyű szerencsétlen-
ségim miatt 4szer való szabadulásomban újabban megfo-
gatásimmal egyetemben; de mindenekbül csak azt mon-
dom, legyen, én istenem! szent akaratod szerint, csak
adj szent lelket a' békeség-türésre, hivén bizonynal olly
kegyelmes istenemnek lenni, hogy meghallgatván, meg-
szabadítasz még, és megadod az én elvett társamat látnom.

E' világi
purgatori-
umba való
vetteté-
sem,
mellybül
vigy ki, én
istenem.

Irtam én Wathay Ferencz az én kezemmel feb: hónap-
ban, anno 1605. felül megirt helyen.

AZ TÖREÖK CHAZAR

Soldunar Nepenek megh irasa, menny es minemeöknek ad Wiefett, az az fizetest.

Zpahoglanok, az kik Czazar, auag' Vezerbassa mellett iarnak, Vörös, es Sarga lobogokat uiseluen.	30000	harmicz Ezer.
Janitsarok az az gialogok.	40006	4uenhat Ezer.
Chebesiak, Jantsaroknal alabualok	10000	tizezer.
Achaboglanok, az kik hegies baratzörö sweget sargaszabasut uiselnek, melliekböll lezenek Jantsarok, uagi akarminemö uitezölö nepek	13000	tizenharom Ezer.
Mutchferragak, az Czauzoknal fölliebualok	15000	tizenött Ezer.
Chauzok	10000	tiz Ezer
Azapok, kik az Tengeren Eueznek az hadakozo Galliakban	23000	huzonharom E.
Jozaoglanok azaz Inasok	3000	
Kapitsiak	300	
Hadonok --- az az herelték	360	

A' TÖRÖK CSÁSZÁR

zsoldos népének megírása, mennyi és minémüknek ad ülefet, azaz, fizetést.

- Szpahoglanok, a' kik császár vagy vezér basa mellett járnak, vörös és sárga lobogókat visel-
vén. 30000. harmincz ezer.
- Jancsárok, azaz gyalogok . 40000. negyvenhat ezer.
- Chebcsiak, jancsároknál alább
valók 10000. tíz ezer.
- Achaboglanok, a' kik hegyes bá-
rátszörü süveget sárga sza-
básút viselnek, mellyekből
lesznek jancsárok, vagy akár-
minemü vitézlő népek . 13000. tizenhárom ezer.
- Mutchferragak, a' csauzoknál fe-
lebb valók 15000. tizenöt ezer.
- Csauzok 10000. tíz ezer.
- Azapok, kik a' tengeren eveznek
a' hadakozó gályákban . 23000. huszonhárom ezer.
- Jozaglanok, azaz inasok . . 3000.
- Kapicsiak. 300.
- Hadonok, azaz heréltek . . 360.

Doganchillarok, Vadaz Ma- darazok	700
Boztanchiak, az az kertezek .	900
Topchiak, az az Pattantiusok .	3000
Toparabacziak, kik az Ta- raczkokat nontattiak . .	1500
Twfekcziak -- Puskaczinalok .	300
Kundakcziak, Puska Agiateczi- nalok	200
Szaraczok, az az lo Niergellök es louazok	500
Mehterek, az az Sipos, Do- bosok,	200
Chatorchiak az az Sator- czinalok	170

Ezek summazerent, szaz Ezer es hatuanhet Ezer s har-
mitz Embert tezen.

Szabok, Szakaczok, Kouaczok, Nyll, es Puskapa-
laczk czinalokatt, meg nem irtam, Sempenig az Zpahia-
kat az kiknek soldgiok nem iar, hanem Jobagiok uagion,
es ualahan ezer oszpra érő Jöuedelmek uagion, anni louas-
sal kell magok szömeliében, minden hadban ott lennik.
De az Zphabiakan köuöll ezeknek. mind fizetesek iar es
az Hotsak, azaz Papoknakis. Kik iollehett ha annyé mind,
es igazan irtame, nem tudom, De bizoniossan en fő Em-
berektöll, irastudoktól, kik az Czazar Vduaraban nőttek
föl, oly Törököktöll hallottam.

Doganchillarok, vadász-madarászok	700.
Boztanchiak, azaz kertészek	900.
Topchiak, azaz pattantyusok .	3000.
4 Toparabacziak, kik a' taraczkokat vontatják	1500.
Tüfekeziak, puska csinálók .	300.
Kundakeziak, puska - ágyatcsinálók	200.
Szaraczok, azaz lónyergelők és lovászok	500.
Melterek, azaz sipos-dobosok	200.
Chatorchiak, azaz sátorcsinálók	170.

Ezek summa szerint száz ezer és hatvanhét ezer 's harmincz embert tesznek.

Szabók, szakácsok, kovácsok, nyíl-és puska - palack - csinálókat meg nem írtam, sem pedig a' szpahiákat, a' kiknek zsoldjuk nem jár, hanem jobbágyuk vagyon, és valahány ezer oszpra érő jövedelmük vagyon, annyi lovas-sal kell maguk személyében minden hadban ott lenniük. De a' szpahiákon kívül ezeknek mind fizetésük jár, és a' hocsáknak, azaz, papoknak is, kik jóllehet ha annyi c mind, és igazán írtam e, nem tudom; de bizonyosan én fő - emberektül, irástudóktul, kik a' császár udvarában nőttek fel, olly törököktül hallottam.

Ittem. Constantinapolitul, Nandorfeicuarigh hany szallasokatt keöll menni halny azoknak neuek kit az Törökök eg' egi napi Jaro földnek mond nak , minalunkualo kett io uagi három merfödek

Első. Kutsok Chezme.
 Biuk, Chezme.
 Sziliwre, ez keretet
 uaros az Tengör-
 parton.
 Czorli, ez utan az Ten-
 gört nem latnj.
 Karisteran.
 Borgaz.
 Baba eszký.
 Hausza.

DRINAPOLIS.

Muztafa Bassa köpri,
 nagi kw hidd.
 Harmanli.
 Vzonchoua.
 Kaialidan.
 Philibe. ezis szepthe-
 lenualouaras.
 Pozarchigh.

Kapi Deruent, it az
 Hemus hauas.

Iktiman.

SZOPHIA.

Dragoman. ez Bolgar-
 orzagh.

Zaribrad.

Sarkeöy.

Kuri Chezme.

Nys. ezmar Ratz-
 orzagh.

Alopnitza.

Baratina, it egi szept
 foliouiz.

Jagodina.

Batichina.

Hazonbassa Palank.

Ibrahimbassa Palank.

Hizarlik.

Nandorfeicuar. etc.

Venetia. Viszen 400 Lega, Constantinapolihoz szarazon, 100. mel lega masfelnemertmerföld. eött olazmerföld egi nemett merföld. egi olaz merfeöld. ötszaz lepes, egi lepes penig. öt lab niomnj.

Algier: mel az Tengeren Hispania felcualo seö uegh haz, Vizen. 3005. lega Constantinapolihoz. Thunys. másik ueghhaz, 560 lega.

Item. Konstantinápolytól Nándorfejérvárig hány szállásokat kell menni, hálni, azoknak nevük, kit a' törökök egy - egy napi járó földnek mondanak, minálunk való jó két vagy három mérföldek.

Első. Kucsok-Chezme.

Biuk - Chezme.

Szilivre, ez kerített város a' tengerparton.

Czorli, ezután a' tengeret nem látni.

Karisteran.

Borgaz.

Baba - eszki.

Hausza.

DRINÁPOLY.

Mustapha-basa-köpri, nagy kö - híd.

Harmanli.

Uzonchova.

Kajalidan.

Philibe, ez is szép helyen való város.

Pozarchig.

Kapi - Dervent, itt a' Hemushavas.

Iktiman.

ZSOPHIA.

Dragoman, ez Bolgárország.

Zaribrad.

Sárkövi.

Kuri - Chezme.

Nis, ez már Rácország.

Alopnicza.

Baratina, itt egy szép folyó viz.

Japodina.

Batichina.

Haszán - basa - Palánk.

Ibrahim - basa - Palánk.

Hizarlik.

Nándorfejérvár. etc.

Ve l e n c z e. Vizen 400 lega Konstantinápolyhoz, szárazon 100; melly lega másfél német mérföld; öt olasz mérföld egy német mérföld; egy olasz mérföld ötszáz lépés; egy lépés pedig öt lábnyomnyi.

Algier: melly a' tengeren Spanyolország felé való fő - végház, vizen 3005 lega Konstantinápolyhoz. Tunis másik végház 560 lega.

[80]

MEGJEGYZÉS.

Az eredeti textus mindenütt hibátlan nyomatott.

A' mai helyesírás szerint szerkezett textusba esusztak be mémi apróbb hibák, mellyeknek följegyzését szükségtelennek tartottuk. Egy nagyobb - érdekü botlást azonban megemlítünk:

A' 45dik oldalon, a' 26dik sor irányába esni kellett szél-irat Sárváratt való másodszeri lakásom kimaradt.

337577